

Suomen Pelastusalan
Keskusjärjestö

SPEK

Caravan ry

Leirintäalueen turvallisuusopas

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

Leirintäalueen turvallisuusopas

TEKSTI 2013: Markku Vänskä, Hannu Kivikoski, Kyösti Piironen, Timo Piilonen, Jarmo Majamaa ja Ilpo Leino.

PÄIVITYS 2020: Markku Vänskä, Timo Piilonen ja Ilpo Leino

Leirintäalueen turvallisuusopas

ULKOASU JA TAITTO: Johanna Kuittinen, SPEK

KUVAT JA PIIRROKSET: Antti Henttonen, Pirjo Rättyä, SF-Caravan ry ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Shutterstock

ISBN 978-951-797-687-9 (pdf) 2. päivitetty painos 2020.

ISBN 978-951-797-691-6 (painettu) 2. päivitetty painos 2020

JULKAISIJA

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki

Puhelin (09) 476 112

spekinfo@spek.fi

www.spek.fi

Sisällys

Yleistä.....	8
2. Määritelmät	9
3. Suunnittelu ja varautuminen	10
3.1. Suunnitelmat ja ohjeistus.....	12
3.2. Riskikartoitus.....	15
3.3. Toimintaohjeistus	15
3.4. Ensiapu	16
3.5. Evakuointi.....	17
3.6. Viestintä ja media	18
3.7. Vakuutukset	18
3.8. Vastuut.....	20
4. Ennaltaehkäisy ja turvallisuusohjeet.....	21
4.1. Yleinen järjestys ja turvallisuus.....	21
4.2. Valvonta ja rikosten ennaltaehkäisy.....	22
4.3. Rakennusten ja yleisötelttojen turvallisuus	24
4.4. Muu paloturvallisuus.....	29
4.5. Leirintäpaikan rakennelmat	32
4.6. Turvavälit	33
4.7. Liikenneturvallisuus.....	35
4.8. Lasten leikkialueet ja -paikat	38
4.9. Valaistus	39
4.10. Sähköturvallisuus ja sähköasennukset.....	40
4.11. Nestekaasun säilytys.....	43
4.12. Puuston kunto.....	46
4.13. Talviturvallisuus	46
4.14. Vesiturvallisuus.....	49
4.15. Opasteet ja ilmoitustaulut	53
4.16. Ohjeita myrskyjen varalta.....	55
4.17. Turvallisuustarkastukset	57
4.18. Huolto ja kunnossapito	58
5. Vaaratilanteista oppiminen	61
6. Perehdytys, koulutus ja yhteistyö	62
7. Lait ja muut säädökset.....	63

Lukijalle

Maassamme on yhteensä yli 500 ulkoilulain mukaista leirintäaluetta ja noin 150 virallista matkaparkkia. Leirintämatkailu on ylivoimaisesti suosituin kesämatkailumuoto. Leirintäalueilla tilastoidaan vuosittain noin 2,1 miljoonaa yöpymistä, jotka tapahtuvat matkailuajoneuvoissa, teltoissa, leirintämökeissä ja muissa leirintäalueiden yhteydessä olevissa sisämajoituksissa. Lisäksi leirintämatkailuharrastukselle tyypilliseen tapaan majoitutaan monien kesätapahtumien, erilaisten leirien ja maatilamatkailun yhteydessä.

Korona-epidemian vaikutuksena on nähty 2020 kesällä kotimaan matkailun lisääntyminen ja oletettavaa on, että leiriytyjien joukossa on uusia ja vähemmän asialle vihkiytyneitä henkilöitä ja ryhmiä. Tämä omalta osaltaan lisää tarvetta kiinnittää huomiota turvallisuuteen ja oikeisiin toimintatapoihin vaikuttavaan opastukseen.

Leirintämatkailun elämykset ja niistä saatava hyvinvointi toteutuvat parhaiten silloin, kun turvallisuusasiat on hoidettu mallikelpoisesti.

Leirintämatkailun turvallisuus syntyy onnistuneesta yhteistyöstä; lainsäädännöstä, paikallisten viranomaisten perehtymisestä leirintäalueen erityispiirteisiin ja antamista määräyksistä, leirintäalueen pitäjän aktiivisesta paneutumisesta hoitamansa alueiden turvallisuuskysymyksiin ja leirintäpalvelujen käyttäjän tietoisuudesta ja vastuullisuudesta.

Tämä opas on toteutettu SF-Caravan ry:n ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön yhteistyönä. Oppaan sisältö ilmentää edellä mainittujen toimijoiden yhteistä tahtotilaa leirintäalueiden turvallisuudesta. Leirintäalueen turvallisuusopas tarjoaa kaikki keskeiset turvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja ohjeet helposti ymmärrettävässä muodossa. Havainnollinen kuvitus täydentää kokonaisuutta.

Oppaassa esitetyt asia perustuvat voimassa oleviin säädöksiin, jotka on koottu omaan lukuunsa. Lukijalle on haluttu esittää laaja-alainen näkökulma, joka antaa eväitä asioiden omaehtoiseen oivaltamiseen ja riskien pienentämiseen paikalliset erityisolosuhteet huomioiden. Samalla on myös haluttu esittää alueiden käytännön turvallisuustasoa merkittävästikin parantavia suosituksia ja käytännön neuvoja. Tärkeintä on turvallisuus eikä se mihin lakiin tai asetukseen asia perustuu. Tarkempia lähtökotia ja perusteluja etsivä löytää luvusta 7 linkit lainsäädäntöön. Oppaan ohjeita noudattamalla toteutuvat leirintäalueiden vähimmäisturvallisuusvaatimukset.

Oppaan sisältö perustuu SF-Caravan ry:n asiantuntijoiden kokemuksiin leirintäalueiden käyttäjinä ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön henkilöstön monipuoliseen osaamiseen turvallisuusalan käytänteissä. Oppaan käytännön toteutukseen ovat SF-Caravan ry:stä osallistuneet johtava asiantuntija Markku Vänskä ja toiminnanjohtaja Timo Piilonen ja SPEKista vanhempi asiantuntija Ilpo Leino. Oppaaseen ovat antaneet arvokasta tukea ja apua Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto ja Suomen Leirintäalueyhdistys ry, mistä lausumme erityiskiitoksemme.

Leirintäalueen turvallisuusopas soveltuu leirintäalueiden lisäksi myös tilapäisten, esimerkiksi erikoistapahtumien yhteyteen perustettujen leirintäalueiden sekä yhä yleistyvien matkaparkkien turvallisuusohjeeksi.

Turvallisuusajattelussa keskeistä on suunnittelu, riskeihin ja onnettomuuksiin varautuminen, vaaratilanteiden tunnistaminen ja ennaltaehkäisy. Leirintäalueen tulee olla käyttäjälleen turvallinen. Tämän tavoitteen hyväksi on tehtävä päivittäin työtä, suunnittelua, asioiden kuntoon laittamista, huoltoa ja valvontaa.

Olli Rusi

SF-Caravan ry
puheenjohtaja

Mika Gröndahl

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK ry
johtaja, asiantuntija- ja kehittämispalvelut

1. Yleistä

SF-Caravan ry on laatinut tämän oppaan yhteistyössä Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK ry:n kanssa. Tavoitteenamme on leirintäturvallisuuden parantaminen ja yhdenmukaistaminen. Opas on ensisijaisesti tarkoitettu ohjeeksi leirintäalueiden pitäjille, hoitajille ja muille vastuuhenkilöille sekä toimintaa valvoville viranomaisille. Oppaan linjauksia voidaan pitää ohjaavina myös matkaparkeissa, tilapäisillä leirintäalueilla ja muissa leirintämatkailijoiden majoitusmahdollisuuksia tarjoavissa kohteissa. Se, mitä tässä oppaassa käsitellään leirintäalueista, on ohjeistettavissa myös muihin alla olevissa määritelmissä mainittuihin majoituksen muotoihin.

Leirintäalueiden ja matkaparkkien tulee olla turvallisia käyttäjille. Poikkeaviin tilanteisiin ja onnettomuuksiin tulee varautua riittävän hyvin ja ylläpitää jatkuvasti toimintavalmiuksia.

Leirintäalueen pitäjiä ja käyttäjiä koskevia velvoitteita on annettu useissa eri säädöksissä ja määräyksissä. Näitä ovat mm. pelastuslaki, ulkoilulaki ja järjestyslaki. Opas sisältää säädöksiä täydentävää tulkintaa ja yleisiä turvallisuusohjeita. Ohjeet on laadittu leiriytyjien turvallisuutta ajatellen. Niiden noudattaminen on siten kaikkien velvollisuus, niin leirintäalueen hoitajien kuin leiriytyjienkin.

Yksittäisen leirintäalueen ja matkaparkin pelastuslakiin perustuvan käytännön ohjeistuksen antaa paikallinen pelastusviranomainen.

2. Määritelmät

Leirintäalue

on paikka, jonne voi majoittua teltan, matkailuvaunun tai matkailuauton kanssa maksua vastaan. Leirintäalue voi olla ympärivuotinen, kausiluontoinen, vakituinen tai tilapäinen. Leirintäalueella on yhteensä vähintään 25 leirintämökkiä tai teltalle tai matkailuajoneuvolle varattua paikkaa. Alue, jolla on vähintään 10 leirintämökkiä, on kuitenkin aina leirintäalue.

Tilapäinen leirintäalue

tarkottaa esimerkiksi jonkin tapahtuman ajaksi lähelle tapahtuma-aluetta enintään 14 vuorokaudeksi perustettua aluetta, jolla majoitetaan teltoissa tai matkailuajoneuvoissa yli 100 henkilöä.

Matkailuajoneuvo

on matkailuun ja leirytyymiseen käytettävä matkailuauto tai matkailuvanu, jota voidaan käyttää myös tieliikenteessä.

Etutelta

on matkailuajoneuvoon liittyvä oleskeluun tarkoitettu lisätila, jossa on yksi tai useampia sivuseiniä.

Etukatos

on matkailuajoneuvoon liittyvä markiisi tai katos, jossa ei ole etuseiniä ja jonka sivuista yli 75 % on vapaana.

Telttamajoitus

tarkottaa pääasiassa yhden perheen tilapäistä majoittumista varten pystytettyä suljettua kangas- tai muuta vastaavaa telttaa tai telttaperävaunua.

Yleisöteltta tai kokoontumisteltta

on yleisön käyttöön ja kokoontumiseen kuten anniskeluun, juhlatilaisuuksiin tai kokouksiin tarkoitettu teltta.

Mökkimajoitus

tarkottaa tilapäistä majoittumista sitä varten tarkoitettussa rakennuksessa.

Mökkivaunu

on asumiseen tarkoitettu vapaa-ajan asunto, joka on varustettu pyörillä ja

vetoaisalla, mutta joka sopii huonosti matkailuun.

Leirintäalueen pitäjä

on toiminnanharjoittaja ja vastuullinen haltija.

Leirintäalueen hoitaja

on leirintäaluetta hoitava henkilö tai taho.

Järjestyksenvalvoja

on lain nojalla (kuten kokoontumislaki, ulkoilulaki tai järjestyslaki) järjestyksestä ja turvallisuutta valvomaan asetettu henkilö.

Matkaparkki

on lyhytaikaiseen, luvalliseen leiriytymiseen tarkoitettu paikka. Matkaparkkien paikat ovat pääsääntöisesti mitoitettuja matkailuautoille, mutta joillekin parkeille mahtuu myös vetoauton ja matkailuauton yhdistelmillä. Matkaparkkien käyttö voi olla maksutonta, mutta yleensä niillä peritään pieni yöpymismaksu. Matkaparkeilla voi olla saatavissa joitakin leirintään liittyviä palveluja. Matkaparkilla tulee olla vastuullinen hoitaja.

3. Suunnittelu ja varautuminen

Varautumissuunnitelma on suunnitelmien kokonaisuus, joka käsittää kaikki turvallisuuteen liittyvät lait ja yksityiskohtaiset suunnitelmat. Varautuminen onnettomuuksiin, tulipaloihin ja normaaliolojen poikkeaviin tilanteisiin on turvallisuuden suunnittelun ja turvallisen toiminnan perusasioita.

PELASTUSLAIN MUKAAN MYÖS LEIRINTÄALUEEN TOIMINNANHARJOITTAJAN ON:

- ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä
- varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa
- varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin omatoimisesti kykenee
- ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi.

Sääolojen rajut ja nopeat vaihtelut, erilaiset onnettomuudet sekä ihmisten toiminta ja ympäristöolosuhteet aiheuttavat riskejä leirintäalueilla.

RISKITEKIJÖITÄ OVAT MUUN MUASSA

- myrskyt ja rajuilmat
- ukkoset
- tulvat
- talviolosuhteet
- tulipalot
- onnettomuudet
- sairauskohtaukset
- pandemiat
- henkilöturvallisuus
- sabotaasit
- vesillä liikkuminen ja uimarannat
- liikenne.

Näihin voidaan varautua tekemällä riskikartoitus ja laatimalla varautumissuunnitelma.

MERKITTÄVIMMÄT VARAUTUMISSUUNNITELMAN OSA-ALUEET OVAT:

- riskikartoitus
- pelastussuunnitelma
- turvallisuussuunnitelmat
- toimintaohjeistus
- ennaltaehkäisy
- valvonta
- toimintavalmiudet ja niiden ylläpito
- tilanteen johto
- tiedotus
- vaaratilanteista oppiminen
- evakuointi
- jälkihoito
- perehdyttäminen
- vakuutukset.

Leirintäalueen hoitajilla on oltava aina tiedossa ja saatavilla leiriytyjien määrä ja tiedot, jotta onnettomuustilanteissa tiedetään, onko kaikki saatu pelastettua.

Varautumissuunnitelman jatkuva ylläpito ja toiminnan harjoittelu on tärkeää, jotta tositilanteissa osataan toimia tehokkaasti ja oikein. Suunnitelman tulee sisältää myös vastuut, resurssit ja johtamisen organisointi. Varautumissuunnitelma ja pelastussuunnitelma tulee perehdyttää kaikille leirintäaluetta hoitaville henkilöille.

3.1. Suunnitelmat ja ohjeistus

3.1.1. Pelastussuunnitelma

Pelastussuunnitelma on pelastuslaissa vaadittu onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen suunnitelma. Leirintäalueelle on tehtävä pelastussuunnitelma, jossa esitetään alueen ja sen toimintaan liittyvät vaaran paikat ja riskit sekä annetaan ohjeita niiden ennaltaehkäisemiseksi ja vaaratilanteissa toimimiseksi.

Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa leirintäalueen pitäjä. Jos alueella on useita toiminnanharjoittajia, nämä tekevät tarvittaessa omat pelastussuunnitelmansa. Leirintäalueen pitäjä tekee koko aluetta koskevan pelastussuunnitelman, johon kaikkien toiminnanharjoittajien suunnitelmat sisällytetään. Leirintäalueen pitäjä tarkistaa suunnitelmien yhteensopivuuden. Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla.

Leirintäalueen pelastussuunnitelmassa on oltava selostukset seuraavista asioista:

3.1.1.1. Vaarojen ja riskien arviointi

- Tämä tarkoittaa tunnistettavien vaarojen ja uhkien sekä niiden vaatimien toimenpiteiden kirjaamista pelastussuunnitelmaan.
- Vaaratilanteista arvioidaan sisäisten, toimintaan liittyvien uhkien lisäksi myös ulkoiset, alueen ulkopuolelta vaikuttavat vaaratekijät, kuten liikenne, vaaralliset aineet, metsäpalot, tulvat, myrskyt jne.

3.1.1.2. Alueen ja sen toiminnassa käytettävien rakennusten ja tilojen turvallisuusjärjestelyt

- Toimenpiteet riskien hallitsemiseksi ja valitut suojautumiskeinot
- Evakuointisuunnitelma yhteistyössä paikallisen pelastusviranomaisen kanssa
- Parasta evakuointireittiä harkittaessa on erityisesti varmistettava, että alueen käyttäjät voivat poistua alueelta samanaikaisesti, kun sinne saapuu hälytysajoneuvoja.
- Evakuointia on valvottava tehokkaasti, ja tätä tehtävää varten tulee nimetä henkilöt.
- Evakuoinnin jälkeen tulee koko alue rakennuksineen tarkistaa, ettei kukaan ole jäänyt poistumatta.
- Evakuointisuunnitelmaan merkitään turvallinen ja riittävän etäällä oleva kokoontumispaikka. Alueen käyttäjille on tiedotettava tilanteen kehittymisestä.

3.1.1.3. Sammutus- ja pelastustoiminnassa tarvittavat välineet.

- Alkusammutuskalustosta on kerrottu tarkemmin kohdassa 4.4.2

3.1.1.4. Alueen käyttäjille annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi

- Henkilökunnalle ja leiriytyjille annettavat ohjeet
- Turvallisuudesta vastaavan henkilön tai henkilöiden nimeäminen ja heille koulutusaikataulujen ja säännöllisten harjoitusten varaaminen.

3.1.1.5. Mahdolliset muut omatoimiseen varautumiseen liittyvät toimenpiteet.

- Ohjeita suunnitelman tekoon saa paikalliselta pelastusviranomaiselta. Pelastussuunnitelman mallipohja on ladattavissa <https://www.spek.fi/turvallisuus/pelastussuunnitelma/>.
- Mallia voidaan soveltuvin osin käyttää myös leirintäalueilla. Pelastussuunnitelman vaatimista toimenpiteistä kannattaa sopia ennakoon paikallisen pelastusviranomaisen kanssa.
- Pelastusyksiköille tulee antaa tieto alueen sisäisistä riskialueista (esimerkiksi kaasupullovaraston sijainti).

- Suunnitelmat on hyvä tarkistaa leirintäsesongin alkaessa ja aina, kun alueella on tehty muutostöitä.
- Erityisesti on huolehdittava, että alueen ja rakennusten kaikki poistumisreitit ja pelastustiet ovat käyttökelpoisia, esteettämiä ja hyvin merkittyjä.

Lisätietoa saa SPEKin oppaasta:

Pelastussuunnitelma - opas yrityksille ja muille työyhteisöille

<https://www.spek.fi/turvallisuus/oppaat/>

3.1.2. Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Yleisötilaisuuksiin ja muihin vastaaviin tapahtumiin liittyy tavallisesti henkilö- tai paloturvavariski. Tämä voi johtua ihmisten suuresta määrästä tai muusta erityisestä syystä. Tilaisuuden järjestäjän on tehtävä tällaisia tilaisuuksia varten pelastussuunnitelma.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmassa on selvitettävä ja arvioitava tilaisuuden vaarat ja riskit. Niiden perusteella määritellään turvallisuusjärjestelyt sekä yleisölle ja tilaisuuden toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteessa toimimiseksi.

Suunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle. Jos suunnitelma on puutteellinen, pelastusviranomainen voi palauttaa sen täydennettäväksi. Suunnitelma kannattaakin toimittaa hyvissä ajoin, jotta turvallisuusjärjestelyjen puutteiden korjaaminen ei olisi rasitteena enää silloin, kun tilaisuuden pitäisi jo alkaa.

YLEISÖTILAISUUDEN PELASTUSSUUNNITELMA ON LAADITTAVA YLEISÖTILAISUUTEEN TAI TAPAHTUMAAN, JOSSA

- arvioidaan olevan läsnä samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä
- käytetään avotulta, iletulitteita tai muita pyroteknisiä tuotteita tai erikoistehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja
- tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt poikkeavat tavanomaisesta

- tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille.

Ilotulitteiden ja tehosteiden käytöstä on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen alueen pelastusviranomaiselle. Pelastuslaitos antaa neuvontaa yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman laadinnassa.

3.2. Riskikartoitus

Pelastussuunnitelma aloitetaan leirintäalueen nykytilanteen riskien kartoittamisella. Lisäksi selvitetään muut turvallisuutta koskevat tiedot, kuten aikaisemmat pelastussuunnitelmat ja palotarkastusasiakirjat. Lisäksi koetaan alueen perustiedot, kuten leiriytymiseen tarkoitettu pinta-ala, rakennusten alat, arvioitu asiakasmäärä sekä alueella työskentelevien lukumäärä.

Riskien tunnistamisen menetelmänä voidaan käyttää esimerkiksi turvallisuuskävelyä. Turvallisuuskävely tarkoittaa kävelykierrosta, jonka aikana kartoitetaan vaarallisiksi koettavat paikat tai seikat. Kävely kannattaa tehdä sitä varten suunnitellun lomakkeen kanssa, johon tehdään tarpeelliset merkinnät. Kävelyn jälkeen riskit on tunnistettu ja niistä tehdään yhteenveto.

- Toimenpiteet kirjataan pelastussuunnitelmaan.

3.3. Toimintaohjeistus

Pelastussuunnitelmassa on selostettava, miten leiriytyjiä, toiminnanharjoittajia ja muita leirintäalueen käyttäjiä on ohjeistettu erilaisia onnettomuus- ja vaaratilanteita varten. Toimintaohjeet tulee suunnitella sekä alueen omistajan että asiakkaiden näkökulmasta. Leirintäalueen turvallisuudesta vastaavien henkilöiden tehtävänä on arvioida, mitä ohjeita tarvitaan ja huolehtia ohjeiden jakamisesta alueen käyttäjille (asiakkaille) ja toiminnanharjoittajille.

TOIMINTAOHJEET VAARA- JA ONNETTOMUUSTILANTEITA VARTEN

- opastavat, miten vaara- ja onnettomuustilanteissa toimitaan oikein
- jaetaan leirintäalueen käyttäjille

- voidaan sisällyttää pelastussuunnitelman liitteisiin.

LEIRINTÄALUEELLA TULISI

- ohjeistaa, miten hätäilmoitus tehdään esimerkiksi sairauskohtauksen tai tulipalon sattuessa (hätänumero 112)
- neuvoa, miten toimitaan oikein tulipalossa
- kertoa yleinen vaaramerkki ja ohjeistaa, miten suojaudutaan sisätiloihin
- antaa leirintäaluekohtaisia turvaohjeita.

LISÄKSI ON HYVÄ, ETTÄ LEIRINTÄALUEELLA OLEVAT IHMISET

- osaavat antaa hengen pelastavaa ensiapua
- osaavat alkusammutuksen
- osaavat vesivahingon ensitoimenpiteet
- tietävät alueen kokoontumispaikan.

3.4. Ensiapu

Leirintäalueilla tyypillisimpiä ensiapuvalmiuksia vaativia onnettomuuksia ovat ihmisten omaan toimintaan liittyvät tapaturmat kuten pistohaavat, nyrjähtämiset, palovammat ja kaatumiset. Kiireellistä ja ammattimaista toimintaa edellyttäviä äkillisiä tilanteita ovat sydänkohtaukset ja vastaavat elintoimintoja vaarantavat tilanteet.

Ensiapuvalmiuden on oltava oikeassa suhteessa kävijämääriin sekä ensihoitopalveluiden toimintavalmiusaikaan. Mitä suurempi kävijämäärä ja mitä pidempi toimintavalmiusaika, sitä parempi ensiapuvalmius tulee olla koulutetulla ensiapuhenkilöstöllä ja -välineistöllä. Nopeaan hätäilmoituksen tekemiseen tulee myös olla mahdollisuus ympäri vuorokauden.

Leirintäalueella, jolla on yli 200 paikkaa ja/ tai ensihoitopalveluiden toimintavalmiusaika on yli kymmenen minuuttia, tulee henkilökunnan osalta antaa henkeä pelastavaa ensiapua, jolla turvataan ihmisen peruselintoinninnot.

Tämän osaamistason koulutuksen saa esimerkiksi Punaisen Ristin ensiapukursseilla. Hätäensiapukurssia suositellaan kaikille leirintäalueella oleville. Leirintäalueilla olisi hyvä olla sydäniskuri (defibrillaattori) sekä sen käyttöön koulutettu henkilöstö.

Leirintäalueen opastaulussa on oltava näkyvällä paikalla tieto ensihoitopalvelun ja pelastuslaitoksen ilmoittamasta alueelle saapumiseen kuluvas-
ta ajasta sekä alueen osoite käyntiosoitteena ja paikkakoordinaatteina.

3.5. Evakuointi

Leirintäalueelle ja sen rakennuksille on tehtävä hätätilanteiden varalta evakuointisuunnitelma. Suunnitelman liitteenä tulee olla alueen kartta, jossa esitetään pelastustiet (leveys noin 8 metriä) ja korttelien väliset tiet (leveys noin 5 metriä). Lisäksi suunnitelmassa määritellään evakuointihenkilöstö ja henkilöiden tehtävät. Henkilöstö tulee kouluttaa evakuoinnin käytännön suorittamiseen ohjeistuksilla ja harjoituksilla.

Lisäksi tulee valvoa, että matkailuvaunu, matkailuauto ja teltat sijoitetaan aina siten, että välittömässä vaarassa olevat ihmiset ja kotieläimet voidaan nopeasti ja turvallisesti siirtää evakuointialueille, joille on järjestetty opastus. Evakuointialueella olevat henkilöt kirjataan ylös, jotta voidaan todeta, että kaikki on saatu turvaan vaara-alueelta. Evakuointisuunnitelma liitetään osaksi leirintäalueen pelastussuunnitelmaa.

3.6. Viestintä ja media

Onnettomuustilanteissa joudutaan väistämättä tekemisiin median kanssa, joten viestintään on syytä varautua huolella. Viestinnän tulee toimia sekä normaalioloissa että kriisitilanteissa. Viestintävastuussa olevan henkilön on tiedotettava mahdollisimman nopeasti alueella sattuneista poikkeavista tilanteista.

Varautumissuunnitelmassa on hyvä sopia, kenellä on viestintävastuu ja kuka viestii asioita julkisuuteen eri tilanteissa. Tilanteen johto ja viestintävastaava sopivat kunkin tilanteen pääviestit ja niiden sisällöt. Julkisuuteen ei saa mennä ristiriitaista tietoa, joten viestinnän pitää olla tiukasti yhden tai vain muutaman henkilön käsissä. Medialle annetut jutut tulisi mahdollisuuksien mukaan pyytää tarkistettaviksi ennen niiden julkaisemista.

3.7. Vakuutukset

Leirintäalueen pitäjän on hankittava yritykselleen kaikki lakisääteiset ja tarpeelliset vakuutukset. Vakuutuksilla korvataan taloudellisia menetyksiä vahinkotilanteissa, joihin voidaan osoittaa leirintäalueen pitäjän tuottamus tai jotka tulevat ulkopuolelta yllättäen ja äkillisesti.

Vakuutuksia on sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia. Jokaisen leirintäalueen pitäjän kannattaa selvittää oman yrityksensä kannalta järkevin ja edullisin vakuutusturva.

Vaikka kunnossa olevat vakuutukset ovat tärkeitä, vielä tärkeämpää on ehkäistä vahinkoja ja mahdollisia onnettomuuksia ennakolta hyvällä leirintäalueen hoidolla, valvonnalla ja ennakkosuunnittelulla. Vakuutus sopimukseen liittyviä suojeluohjeita on syytä noudattaa. Vakuutusyhtiö voi evätä tai vähentää korvauksia, jos suojeluohjeita ei ole noudatettu.

Seuraavassa on muutamia leirintäalueen pitäjän kannalta tarpeellisia vakuutusmääritelmiä. Määritelmien sisältö on viitteellinen ja saattaa vaihdella eri vakuutusyhtiöiden välillä.

Ajoneuvovakuutukset

Kaikilla moottoriajoneuvoilla (myös traktoreilla, matkailuperävaunuilla, moottorikelkoilla, mönkijöillä ja ajettavilla ruohonleikkureilla) on oltava pakollinen, lakisääteinen liikennevakuutus. Liikennevakuutuksesta korvataan ulkopuoliselle aiheutuneita esine- ja henkilövahinkoja sekä ajoneuvossa olleiden henkilövahinkoja, mutta ei ajoneuvolle itselleen tai siinä olleelle omaisuudelle aiheutuneita vahinkoja. Vapaaehtoisilla ajoneuvovakuutuksilla täydennetään ajoneuvojen vakuutusturvaa.

Omaisuus- ja kiinteistövakuutukset

Leirintäalueen pitäjän leirintäaluetta varten hankkima kiinteistö rakennuksineen, alueen irtain käyttöomaisuus, kuten työkalut, harrastusvälineet, toimistokalusteet ja IT-laitteet ohjelmistoineen kuuluvat omaisuusvakuutuksen piiriin. Omaisuusvakuutuksista korvataan kiinteistölle aiheutuneita vahinkoja, kuten vesivahinkoja, tulipaloja ja erilaisten koneiden ja laitteiden rikkoutumisia.

Keskeytysvakuutukset

Keskeytysvakuutus voi korvata leirintäalueelle tapahtuneen vahingon jälkeen toiminnan keskeytyksestä aiheutuneita taloudellisia menetyksiä.

Oikeusturvavakuutus

Oikeusturvavakuutus korvaa vakuutetulle lakimiesavun käytön sellaisissa riita- ja rikosasioissa, jotka liittyvät yrityksen toimintaan.

Vastuuvakuutukset

Vastuuvakuutuksella katetaan vahinkoja, jotka aiheutuvat leirintäalueen pitäjän tuottamuksesta ulkopuolisille.

3.8. Vastuut

Vahingonaiheuttaja, joka voi olla leirintäalueen pitäjä tai myös asiakas, on ensisijaisesti vastuussa aiheuttamastaan vahingosta.

Leirintäalueen pitäjä vastaa siitä, että hänen oma toimintansa ei aiheuta vahinkoa tai haittaa kenellekään ulkopuoliselle.

LEIRINTÄALUE, SEN RAKENNUKSET, RAKENNELMAT JA YMPÄRISTÖ ON PALOTURVALLISUUDEN OSALTA PIDETTÄVÄ SELLAISESSA KUNNOSSA, ETTÄ:

- tulipalon syttymisen, tahallisen sytyttämisen sekä leviämisen vaara on vähäinen
- alueella ja sen rakennuksissa olevat henkilöt voivat poistua tulipalossa tai muussa äkillisessä vaaratilanteessa, tai heidät voidaan pelastaa muulla tavoin
- pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista
- pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon.

Huolimattomuudesta, tahallisuudesta tai piittaamattomuudesta voi joutua vahingonkorvausvelvolliseksi ja vastuuseen juridisesti. Laiminlyöntien seuraukset ja tuottamukset on määritelty pääasiassa joko rikoslaissa tai muissa erilaisten laitteiden tai järjestelmien rakentamista ja käyttöä koske-

vissa laeissa.

Leirintäalueen pitäjä on vastuussa turvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta esimerkiksi silloin, kun alueen laitteet, rakennelmat tai harrastusvälineet ovat rikki tai huoltamattomia tai niiden käyttö on puutteellisesti opastettu. Vahingonkorvausvelvollisuutta arvioitaessa tutkitaan tapauskohtaisesti tuottamuksen aste.

4. Ennaltaehkäisy ja turvallisuusohjeet

4.1. Yleinen järjestys ja turvallisuus

Leirintäalueen pitäjän tulee huolehtia, että ihmisten perusoikeuksiin kuuluvaa kotirauhaa ei loukata. Tämän suojan piiriin kuuluu myös leirintäalueella oleva majoitustila, jonka henkilö on laillisesti saanut haltuunsa. Kotirauhan suojaa nauttii myös esimerkiksi teltta, matkailuauto, matkailuvaunu sekä näiden etuteltat ja katokset. Kotirauhan suojaamalla alueella henkilöllä saattaa olla hallussaan esineitä ja aineita (esimerkiksi teräaseita ja alkoholia), joiden esilläpito yleisillä alueilla on kielletty. Alueen henkilökuntaan ei saa mennä kotirauhan suojaamalle alueelle tai kuvata alueella kameralla tai valvontakameralla ilman asianomaisen lupaa.

Leirintäalueiden pitämistä säätelee ulkoilulaki. Sen mukaan leirintäalueen pitäjä vastaa järjestyksestä ja turvallisuudesta leirintäalueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Hän voi asettaa tähän tehtävään järjestyksenvalvojia. Leirintäalueelle voidaan myös laatia järjestyssääntö, jossa voidaan antaa järjestyksenpidollisia ohjeita. Järjestyssääntö on pidettävä nähtävillä.

Järjestyksenvalvojan tehtävänä on huolehtia asiakkaiden turvallisuudesta. Tyypillisimpiä ongelmia, joissa hänen on puututtava tilanteeseen, ovat erilaiset pahoinpitelyt tai niiden uhat tai häiritsevä käyttäytyminen. Lisäksi järjestyksenvalvojan on huolehdittava siitä, että ulkopuolisille ei aiheudu kohtuutonta häiriötä esimerkiksi melusta, roskaamisesta tai liikenteestä. Järjestyksenvalvoja voi toimia myös liikenteenohjaajana, jolloin hänellä tulee olla paikallisen poliisin tähän tehtävään antama erillinen hyväksyntä.

Järjestyksenvalvojan toimivaltuudet leirintäalueella on määritelty laissa yksityisistä turvallisuuspalveluissa. Leirintäalueen pitäjä voi asettaa järjestyksenvalvojan ulkoilulain mukaiselle leirintäalueelle, jolloin järjestyksenvalvojalla on jokamiehen oikeutta laajemmat valtuudet.

Leirintäalueen pitäjällä ja henkilökuntaan kuuluvalla on ravitsemusliikkeiden tavoin oikeus tietyn edellytyksin kieltää henkilöltä pääsy alueelle ja tarvittaessa poistaa henkilö alueelta. Heillä ei ole kuitenkaan oikeutta voimakeinojen käyttämiseen. Voimankäyttöoikeus on vain järjestyksenvalvojalla.

Leirintäalueen järjestyssääntö tulee saattaa matkailijoiden tietoon ja pitää esillä. Siinä voidaan kieltää esimerkiksi alkoholin nauttiminen yhteisessä käytössä olevilla alueilla, laissa kiellettyjen esineiden ja aineiden tuonti alueelle sekä määrätä yörauhasta ja ilmoittaa kunnalliset leirintäalueen matkailijoita koskevat määräykset.

Järjestyssäännöissä tulee olla alueen valvojan yhteystiedot sekä tieto siitä, miten työvuorossa olevan valvojan tavoittaa tarvittaessa. Säännöissä on hyvä olla myös ohjeet matkailijoiden omatoimiseen rikossuojaukseen, kuten ohjeet matkailuajoneuvojen lukitsemiseen ja irrallisen omaisuuden suojaamiseen.

4.2. Valvonta ja rikosten ennaltaehkäisy

Leirintäalueella voidaan ennaltaehkäistä rikoksia ja ilkivallantekoja alueen rakennuksiin ja rakenteisiin kohdistuvilla toimilla sekä riittävän valvontahenkilöstön ja tallentavan kameravalvonnan avulla.

Vastaanotto

Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä olisi hyvä olla kiinteä vastaanottotila. Jos vastaanottoa ei ole, tulee vastaanottokäytäntö leiriytyjälle tiedottaa muulla tavoin. Vastaanottotilassa tulee olla puhelin matkailijoiden käytettävissä hätätilanteita ja rikosilmoitusta varten sekä ensiapuväline.

Valvonta

Valvontahenkilökuntaa on oltava riittävästi valvottavaan alueeseen nähden. Heidän on oltava nopeasti tavoitettavissa myös öisin. Valvonta tulisi mahdollisuuksien mukaan järjestää ympärivuorokautiseksi. Tämä voidaan toteuttaa omalla henkilökunnalla, joista osa on järjestyksenvalvojia tai käyttämällä ulkopuolista ammattityövoimaa, kuten vartiointiliikettä. Tällöin voidaan käyttää vaihtoehtoa, jossa oma henkilökunta valvoo päivisin ja vartiointiliike öisin. Valvonnan tehokkuutta voidaan parantaa käyttämällä tallentavaa videovalvontaa. Tällöin alueen valaistus on suunniteltava siten, että videokamerat saavat riittävästi valoa tuottaakseen tunnistettavan kuvan.

Tallentavasta videovalvonnasta on ilmoitettava matkailijoille ja muille alueella vieraileville esimerkiksi vastaanotossa olevalla ilmoitustaululla. Jos kameravalvontajärjestelmä tallentaa tunnistettavaa kuvaa, sovelletaan valvonnan kautta saataviin henkilötietoihin Tietosuojalakia 1050/2018. Tämä tarkoittaa leirintäalueen pitäjän näkökulmasta muun muassa sitä, että kameravalvonnasta on oltava selkeä toimintasuunnitelma ja siitä pitää laatia rekisteriseloste. Jos kameravalvontajärjestelmä ei ole tallentava eikä kerää henkilötietoja muillakaan tavoilla, henkilötietolakia ei sovelleta.

Palvelurakennukset, leirintäalueen pääväylät ja tarvittavin osin myös sellaiset kulkuväylät, joilla ihmiset liikkuvat pimeällä, tulee olla riittävästi valaistu.

Rikosten ennaltaehkäisyssä alueiden oikealla ja riittäväällä valaistuksella on keskeinen merkitys. Valaistus voi olla aidan, portin, alueen ja kohteen valaisemista. Eri vaihtoehdot on hyvä ottaa huomioon suunniteltaessa valaistusta sekä viihtyvyyden että turvallisuuden kannalta. Turvallisuuden huomioonottava valaistussuunnitelma kannattaa teettää alan asiantuntijalla.

Rajaaminen ja aitaus

Leirintäalue tulee olla turvallisuuden ja järjestyksenpidon kannalta riittävästi ja tarpeellisin osin aidattu. Riittävällä ja oikein tehdyllä aidalla, siihen liittyvällä valaistuksella sekä kulkuaukoilla, on tärkeä merkitys myös valvonnan kannalta. Aita on tärkeä osa rakenteellista suojausta rikosten ja ilkeivaltatekojen ennaltaehkäisyssä. Rikoslain mukaisen luvattoman tunkeutumisen osoittamiseksi tulee aidan ja muun rajauksen olla sellaisia, ettei oleskelukiellon olemassaolosta alueella ole epäselvyyksiä.

4.3. Rakennusten ja yleisötelttojen turvallisuus

Leirintäalueen rakennukset ovat tyypillisesti majoitustiloja (lomamökit, retkeilymajat ja vastaavat) sekä kokoontumis- ja liiketiloja (ravintolat, myymälät ja asiakkaiden käyttöön tarkoitetut huoltorakennukset).

RAKENNUKSIIN VERRATTAVIA TILOJA OVAT:

- tilapäistä kokoontumista varten pystytetyt yli 60 hengen teltat
- grillikatokset ja vastaavat rakennelmat
- siirrettävät vapaa-ajan asunnot (mobile home), joita ei voida pitää matkailuajoneuvoina.

Rakentamiseen vaaditaan yleensä rakennuslupa. Rakentamista suunniteltaessa tuleekin olla yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan.

4.3.1 Rakennusten paloturvallisuus

LEIRINTÄALUEEN PITÄJÄN ON HUOLEHDITTAVA RAKENNUKSEN, RAKENNELMAN SEKÄ YMPÄRISTÖN KUNNOSSAPIDOSTA NIIN, ETTÄ

- tulisijat, savuhormit, ilmanvaihto- ja sähkölaitteet
- paloturvallisuuslaitteet

- muut palovaaraa ehkäisevät järjestelyt.

on hoidettu, huollettu ja tarkastettu asianmukaisesti. Leirintäalueen rakennuksissa ja niiden ympäristössä kannattaa säännöllisin väliajoin tehdä omatoiminen palotarkastus.

Tässä voi käyttää apuna SPEKin lomaketta Omatoiminen palotarkastus (<https://www.spek.fi/turvallisuus/varautuminen-ja-paloturvallisuus/esta-tulipalo/>)

Palovaroitin on majoitushuoneiden pakollinen paloturvvalaite. Sen kunnossapito vaatii testinapin painalluksia säännöllisesti kerran kuukaudessa ja pariston vaihtoa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Palovaroitinta suositellaan käytettäväksi myös sellaisissa tiloissa, joissa on paljon sähkölaitteita, kuten toimistoissa sekä lasten ja nuorten tiloissa.

Vain palovaroittimen pariston ja summerin toiminta voidaan tarkistaa painonapista. Tällä nappitestillä ei voida tarkistaa, toimiiko palovaroittimen savuntunnistuskomponentti eli tunnistaako hälytin varmasti palon. Tätä ei voi käytännössä tarkistaa ilman savua. Tämän tunnistuskomponentin toiminta-aika on noin 10 vuotta, mutta ei välttämättä enempää. Tämän johdosta palovaroitin pitäisi kokonaan uusia noin 10 vuoden välein eli ottaa vanha pois ja laittaa uusi tilalle. Varoittimen pohjassa on yleensä valmistusvuosi ja/tai vanhenemisaika. Jos näitä ei löydy, varoitin on varmuudella yli-ikäinen. Vanha palovaroitin kuuluu ongelmajätteisiin, ei seka- tai elektroniikkajätteisiin.

Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei saa säilyttää ullakolla, kellarissa, rakennuksen alla tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että siitä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaaraa tai että tulipalon sammuttaminen vaikeutuu.

Leirintäalueen pitäjän ja toiminnanharjoittajan (esimerkiksi ravintoloitsijan) on huolehdittava, että rakennuksista ulos johtavat reitit pidetään kulkukelpoisina ja esteettöminä ja ettei niillä säilytetä tavaraa. Ulos johtavat reitit tulee tarvittaessa merkitä ja valaista asianmukaisesti.

Sisäasiainministeriön asetuksen 805/2005 mukainen poistumisopaste.

SFS-EN ISO 7010 mukainen poistumisopaste.

Rakennuksen poistumisreittien merkitsemisessä ja valaisemisessa on yhdenmukaisuuden vuoksi hyvä käyttää standardin SFS-EN ISO 7010 mukaisia poistumisopasteita.

4.3.2. Telttojen paloturvallisuus

Telttojen huomattavin turvallisuusriski on tulipalo, jonka leviäminen toisiin telttoihin on estettävä. Majoitustelttojen on tällöin oltava riittävän etäällä toisistaan ja ajoneuvoista (ks. tarkemmin kohta 4.6 Turvavälit).

Yleisöteltan, katsomon sekä urheilu- tai kokoontumispaikan pystyttämiseen tai sijoittamiseen tarvitaan toimenpidelupa. Yleisöteltan poistumisreitit on järjestettävä niin kuin rakennuksissakin. Teltasta on oltava vähintään kaksi erillistä toisistaan riippumatonta poistumisreittiä, joiden leveys on vähintään 1200 mm. Oviaukot eivät saa kaventaa kulkureittejä. Näiden tulee johtaa ainakin kahdelle oviaukolle, joiden leveys on vähintään 1200 mm. Tällaiset poistumisjärjestelyt riittävät enintään 300 henkilölle. Jos henkilömäärä on tätä suurempi, poistumisreittien ja oviaukkojen yhteenlaskettua leveyttä on tämän jälkeen lisättävä 400 mm jokaista alkavaa 60 henkilöä kohti. Poistumisreitin pituus lähimmälle oviaukolle ei saa mistään kohdasta ylittää 30 tai 45 metriä teltassa tapahtuvan toiminnan luonteesta riippuen. Reitin pituuden arviointi tulee tehdä tapauskohtaisesti paikallisen rakennusvalvonnan tai pelastusviranomaisen avustuksella.

Yleisöteltan istuimet saavat olla irrallisia vaakasuoralla lattialla. Jos tilassa on kuitenkin yli 60 tuolia, ne on kytkettävä toisiinsa vähintään neljän ryhmissä, jollei tuoleja ole sijoitettu pöytien ympärille. Riippumatta istuinten lukumäärästä irtoistuimia saa käyttää lattiapinnaltaan vaakasuorassa tilassa, jossa istuimet on sijoitettu pöytien ympärille (esimerkiksi ravintola).

Istuinalueen tai seisomakatsomon kulkureitille järjestetään pääsy suoraan kunkin rivin päästä. Kulkureitin vapaan leveyden mitoittaa sitä käyttävien henkilöiden lukumäärä.

Enintään 60 henkilön yleisöteltassa kulkureitin leveys on vähintään 900 mm. Yli 60 henkilölle tarkoitettussa tilassa kulkureitin leveys on vähintään 1 200 mm.

Suomen rakentamismääräykset löytyvät:

<https://www.ym.fi/rakentamismaaraykset>.

Yleisötelttojen poistumisreitit on merkittävä vähintään jälkivalaisevilla poistumisopasteilla.

4.3.3 Jätehuolto

Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei saa säilyttää rakennuksen välittömässä läheisyydessä niin, että siitä aiheutuu tulipalon vaaraa. Jäteastioiden sijoittaminen rakennuksen ulkoseinän viereen on aiheuttanut useita rakennuspaloja, joiden syynä on useimmiten ollut palon leviäminen jäteastiasta räystäään kautta ullakolle tai yläpohjan rakenteisiin. Suositeltavia turvallisia jäteastioiden etäisyyksiä on annettu SPEKin julkaisussa Pihan jäteastiat ja tuhopolttojen torjunta www.spek.fi/opaat.

SEN MUKAAN NELJÄN METRIN TURVAETÄISYYS RAKENNUKSEN RÄYSTÄSLINJASTA ON RIITTÄVÄ, KUN KYSYMYKSESSÄ ON

- yksittäiset 600 ja 240 litran roska-astiat
- metalliset roska-astiat
- alle 1,5 metrin levyiset ja korkuiset palamiskelpoisista

| materiaaleista tehdyt rakennelmat ja esineet.

KUUDEN METRIN PÄÄHÄN RAKENNUKSEN RÄYSTÄSLINJASTA TULEE SIJOITTA

- useamman roska-astian rivistöt
- pahvirullakot
- kahdesta neljään metriin leveät ja korkeat, palamiskelpoisista materiaaleista tehdyt rakennelmat ja palamiskelpoisten materiaalien varastokasat.

KAHDEKSAN METRIN PÄÄHÄN RAKENNUKSEN RÄYSTÄSLINJASTA TULEE SIJOITTA

- palamiskelpoista materiaalia sisältävät vaihtolavat (avolavat)
- jätekatokset
- puurakenteiset mökit ja muut vastaavat rakenteet
- matkailuajoneuvot
- autokatokset
- kuormalavapinot
- neljästä kuuteen metriin leveät palamiskelpoisista materiaaleista tehdyt rakennelmat ja varastokasat.

Pistemäiset palolähteet, kuten isot ulkoroihut, tulee sijoittaa vähintään kahden ja puolen metrin päähän rakennuksen räystäslinjasta.

4.4. Muu paloturvallisuus

4.4.1. Avotulen käyttö

Tulta ja syttyvää, räjähtävää tai muuta vaarallista ainetta on käsiteltävä huolellisesti ja riittävää varovaisuutta noudattaen. Nuotiota tai muuta avotulta ei saa sytyttää, jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen tai jos Ilmatieteen laitos on antanut metsäpalovaroituksen.

Avotulta ei saa tehdä toisen maalle ilman maanomistajan lupaa. Avotulen käsittely leirintäalueella ilman erillistä lupaa on mahdollista ainoastaan tähän tarkoitukseen merkityillä tulentekopaikoilla, jotka ovat riittävän etäällä rakennuksista ja majoitusalueista. Riittävä etäisyys on arvioitava tapauskohtaisesti ja on aina vähintään 8 metriä.

Avotulella tarkoitetaan nuotion lisäksi muuta vastaavaa tulen käyttöä, josta tuli voi päästä irti maapohjan kautta tai kipinöinnin vuoksi. Suoraan maapohjalle asetettavat kevytrakenteiset grillit voivat kaatua helposti ja sytyttää tulipalon maapohjan kautta. Tästä syystä niiden käyttö erityisesti kuivana aikana tai tuulisella säällä tulee kieltää. Kertakäyttögrillin käyttö on siten avotulen tekoa ja vaatii leirintäalueen pitäjän luvan.

Maapohjasta eristämättömät nuotiot (myös tynnyrissä poltettavat) on kiellettyä kuivana tai tuulisena aikana. Jalallisia grillejä, joissa käytetään avotulta, voidaan maanomistajan luvalla käyttää myös tulentekopaikkojen ulkopuolella, jos ruohikkopalon tai muun tulipalon vaaraa ei ole. Niitä ei saa käyttää kuitenkaan teltoissa, vaunujen ja autojen sisätiloissa eikä etuteloissa.

4.4.2. Sammutuskalusto

MATKAILUVAUNUISSA JA -AUTOISSA SUOSITELTAVIEN VÄHINTÄÄN 13 A 55 B -LUOKAN KÄSISAMMUTTIMIEN LISÄKSI TULEE LEIRINTÄALUEELLA OLLA ASIAKKAIDEN KÄYTETTÄVISSÄ JA HELPOSTI SAATAVILLA KÄSISAMMUTTIMIA SEURAAVASTI:

- Alueen hoitajan käytettävissä (esimerkiksi vastaanottopisteessä)
- vähintään yksi luokan 27 A 144 B jauhesammutin tai sitä vastaava nestesammutin.
- Kutakin alkavaa 15 vaunupaikkaa tai 60 telttapaikkaa kohden tulee olla vähintään yksi luokan 27 A 144 B jauhe- tai sitä vastaava nestesammutin. **Käsisammuttimen hakumatka ei saa ylittää 40 metriä.**
- Kutakin alkavaa kymmentä leirintämajaa kohden tulee olla vähintään yksi luokan 27 A 144 B jauhe- tai vastaava nestesammutin.
- Alkusammutusvälineiden määrää tulee huomattavasti lisätä, jos pelastuslaitoksen saapuminen leirintäalueelle kestää yli 20 minuuttia. Tällöin sammutuskalustoa on suositeltavaa olla kaksinkertainen määrä edellä mainittua enemmän.
- Kesällä voi alueen sammutuskalustoa täydentää vesiastioilla.
- Sammuttimien sijainnin merkintäkyltit tulee sijoittaa niin, että ne on helposti havaittavissa.

Matkailuajoneuvojen sammutin on tarkoitettu ensisijaisesti ajoneuvosta pelastautumiseen ja ajoneuvon sisällä sattuvan palon alkusammutukseen. Sammutinta ei tule poistaa matkailuajoneuvosta leiriytymisen ajaksi, jotta se olisi mahdollisimman nopeasti saatavilla.

Kausipaikkaleirintäalueilla tulisi kausipaikkalaisten pitää omien matkailuajoneuvojensa sammuttimet kunnossa. Sammuttimien kunnossapitovelvoite on hyvä kirjata kausipaikkavuokrasopimuksen ehtoihin. Kesällä voi sammutuskalustoa lisätä vesiastioilla.

Kuva: SFS-EN ISO 7010 mukainen käsisammutinopaste

4.4.3. Tulityöt

Leirintäalueen pelastussuunnitelmaan tulee kirjata, mikä on alueen tulityökäytäntö. Tulityöt ovat luvanvaraisia töitä, joissa sekä tekijöillä että valvojilla tulee olla asianmukaiset luvat.

Tulitöistä lisätietoja:

<https://www.spek.fi/koulutus/turvallisuuskortit/tulityo/>

4.5. Leirintäpaikan rakennelmat

4.5.1 Verannat ja aidat

Matkailuajoneuvojen leirintäpaikkojen rakennelmien (verannat, aidat jne.) tulee olla turvallisia. Leirintäalueen haltijan on hyvä luoda näille rakennelmille etukäteen yhtenäiset periaatteet. Verannan maksimikoko on syytä määrittää. Yleensä rakennelmat ovat puisia ja siten palavaa materiaalia, joten turvaväli mitataan niiden reunasta. Turvaväleistä kerrotaan tarkemmin kohdassa 4.6.

4.5.2 Etutelttojen ja -katosten turvallisuus

Matkailuajoneuvojen etuteltat ja -katokset herkästi syttyvinä varusteina muodostavat erityisen paloriskin. Tulipalon sattuessa etuteltan kautta pelastautuminen on vaikeaa. Kova tuuli, myrsky, ihminen tai lemmikkieläin voi irrottaa tai kaataa jonkin toiminnassa olevan laitteen, joka voi aiheuttaa tulipalon. Laitteet on aina sijoitettava siten, etteivät ne aiheuta palovaaraa ja ettei niitä vahingossa peitetä.

Etuteltta on suljettu tila ja paloriskin kannalta se rinnastetaan sisätilaksi. Näin ollen kaasu- tai polttoainekäyttöisten laitteiden, kuten kaasugrillien ja lämmittimien käyttö ei ole etuteltassa sallittua, ellei niitä ole hyväksytty sisätiloissa käytettäväksi. Kaikenlainen avotulen valvoton käyttö on kielletty, ja esimerkiksi kynttilöistä aiheutuu suuri riski. Kaasulla toimivien laitteiden tulee sisätiloissa olla varustettu liekinvarmistimella.

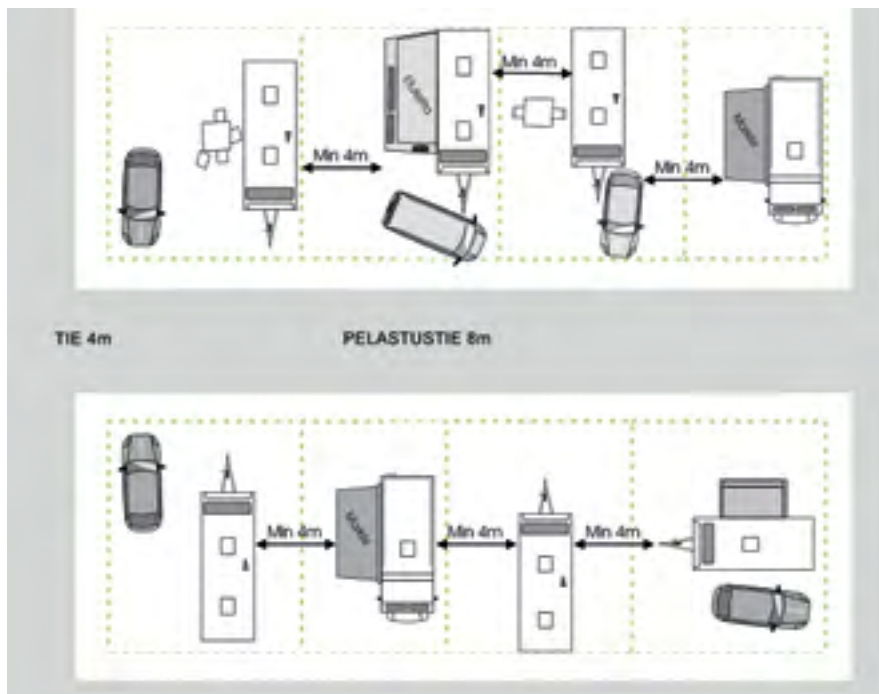
Etutelttoihin ei saa kasata mitään ylimääräistä palokuormaa (mm. isot säh-

kölaitteet kuten jääkaapit, pakastimet, uunit, mikrot yms.). Etutelttaan ei saa varastoida polttoainetta, polttoainekäyttöisiä koneita eikä muita tulenarkoja nesteitä tai aineita.

Etukatoksissa (katos tai markiisi, joka ei sisällä seiniä eikä aitoja) paloris-
kit ovat selvästi pienempiä. Katoksissa voidaan varovaisuutta noudattaen
käyttää esimerkiksi kaasugrilliä.

Sähköturvallisuuden näkökulmasta etuteltat ja -katokset ovat ulkotiloja.
Niissä lämpötila ja kosteus vaihtelevat suuresti. Sähkölaitteiden ja -asen-
nusten sekä johtojen tulee näissä tiloissa olla ulkotiloihin hyväksyttyjä.

4.6. Turvavälit

Riittävät turvavälit ovat yksi tärkeimmistä turvallisuustekijöistä. Matkailu-
ajoneuvossa syttynyt tulipalo ei saa levitä viereiseen matkailuajoneuvoon
tai rakennuksiin.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana matkailuajoneuvojen ja vetoautojen
palokuormat ovat kasvaneet huomattavasti. Tästä aiheutuu aiempaa suu-
rempi riski palojen leviämiseen. Myös vallitsevat olosuhteet, kuten tuuli,
vaikuttavat palon etenemiseen.

Esitetty turvaväli ei matkailuajoneuvon palaessa täysin takaa vierellä olevien ajoneuvojen säästymistä muun muassa lämpövaurioilta. Tutkimusten ja selvitysten mukaan lähes riskitön turvaväli olisi noin 8 metriä.

TURVAVÄLIN TULEE OLLA VÄHINTÄÄN 4 METRIÄ:

- toisesta matkailuajoneuvosta
- toisesta etuteltasta
- toisesta etukatoksesta
- toisesta matkailuajoneuvopaikan puisesta laverista tai siihen liittyvästä aidasta
- erillisestä teltasta
- vetoautona käytettävästä matkailuautosta
- vetoautosta, joka ei liity kyseiseen palokuormakokonaisuuteen.

Turvaväli mitataan edellä mainittujen yksittäisten kohteiden tai niiden muodostaman palokuormakokonaisuuden uloimmasta osasta. Tyypillisen palokuormakokonaisuuden muodostaa esimerkiksi matkailuvaunu, etuteltta, laveri ja vetoauto, jos se on pysäköity neljää (4) metriä lähemmäs matkailuvaunua ja etutelttaa. Yksittäisen leirintäalueen pelastuslakiin perustuvan käytännön ohjeistuksen antaa paikallinen pelastusviranomainen.

Riittävä turvaväli rakennuksesta tai matkailuajoneuvon yhteyteen rakennetusta huonetilasta on 8 metriä. Ennen huonetilan rakentamista on rakennusvalvonnasta selvítettävä mahdollinen lupa- tai ilmoitusmenettely. Riittävä turvaetäisyys muuntamosta ja keskijänniteilmajohdosta on 5 metriä.

Matkailuajoneuvopaikan suuruudeksi suositellaan 100–120 m². Leirintäalueelle on syytä järjestää muutamia paikkoja myös suurempaa tilaa vaativille matkailuajoneuvoille. Paikat on hyvä suunnitella siten, että turvavälit ovat toteutettavissa. Matkailuajoneuvopaikan mitoitus koskee myös matkaparkkeja.

Matkailuvaunujen ja vetoautojen tulee olla helposti siirrettävissä tulipalon

sattuessa. Jos siirtäminen ei ole mahdollista, on turvavälejä pidennettävä. Noin 8 metrin suojaetäisyys on riittävä lämpövaurioidenkin ehkäisemiseksi.

Majoituskäyttöön tarkoitettujen telttojen keskinäinen turvaetäisyys on 4 metriä. Saman seurueen 1–2 hengen teltat saavat olla lähempänäkin toisiaan. Näistä voi muodostaa 50–60 teltan kortteileita (noin 100 henkilöä). Korttelien välinen etäisyys tulee olla vähintään 8 metriä.

4.7. Liikenneturvallisuus

Leirintäalueen suunnittelussa ja hoidossa tulee ottaa huomioon alueen liikenneturvallisuus.

SIIHEN VAIKUTTAVIA ASIOITA OVAT ERITYISESTI:

- alueen kulkuväylät
- pelastusreitit
- valaistus
- lasten turvallisuus
- pysäköintialueet
- liikennemerkkit
- opasteet ja teiden nimet
- nopeusrajoitukset.

4.7.1. Teiden leveys

Pääväylien pitää olla vähintään 6–8 metriä leveitä. Leirintäalueen sisäisten kortteliteiden tulee olla riittävän leveitä, jotta matkailuajoneuvojen paikoilleen asettelu on turvallista eikä häiritse alueella jo olevia. Kortteliteiden leveys tulee siksi olla 3–5 metriä.

4.7.2. Pelastustiet

Pelastustie on ennalta suunniteltu reitti, jota pitkin hälytysajoneuvot pääsevät palon sattuessa tai muussa hätätilanteessa riittävän lähelle kohdetta ja sammutusveden ottopaikkoja. Leirintäalueella on oltava pelastustie, ja se on pidettävä aina esteettömänä.

Pelastustien tulee kestää hälytysajoneuvon (paloauto) paino, joka voi olla useita kymmeniä tuhansia kiloja. Tarkemmat ajoneuvojen mitat ja painot riippuvat pelastuslaitoksen kalustosta. Pelastustien järjestäminen ja merkitseminen onkin syytä tehdä yhdessä pelastusviranomaisen kanssa esimerkiksi leirintäalueen pelastussuunnitelman laatimisen tai sen päivittämisen yhteydessä. Pelastustien rakentaminen vaatii rakennusluvan, joka on haettava kunnan rakennusvalvonnasta.

Pelastustien reitistä ja evakuointipaikoista tulee tehdä tarkka kartta, joka pidetään nähtävillä alueen ilmoitustaululla.

Pelastustie merkitään sisäministeriön asetuksen mukaisella tekstillisellä lisäkilvellä liikennemerkin yhteydessä tai sellaisenaan.

4.7.3. Odotusalue

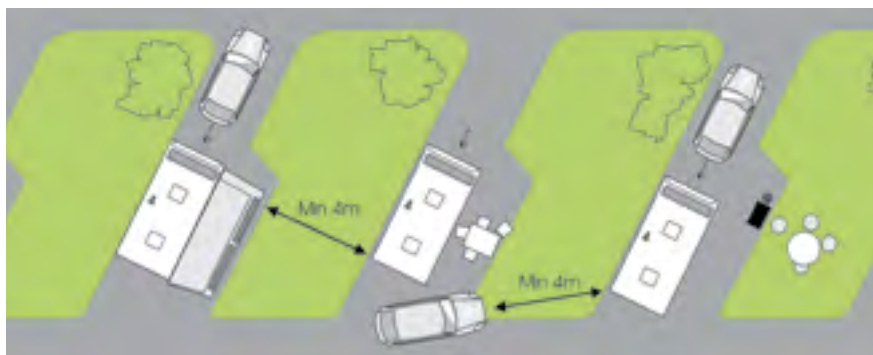

Odotusalueella tarkoitetaan aluetta, johon leirintäalueelle tuleva asiakas voi turvallisesti pysäköidä ajoneuvonsa leirintäalueen sisällä ilmoittautumisen ajaksi. Odotusalue on mahdollisuuksien mukaan oltava riittävän suuri, jotta useampikin yhdistelmä voi turvallisesti tulla odottamaan ilmoittautumisvuoroaan. Odotusalue on sijoitettava siten, ettei alueelle saapuva eikä sieltä poistuva liikenne esty, eikä näin synny vaaratilanteita. Liikenteen sujuvuutta ohjataan tarvittavin liikennemerkkein.

4.7.4. Kiertosuunta

Leirintäalueen liikenne on järjestettävä mahdollisimman yksisuuntaiseksi.

4.7.5. Leiriytymispaikat

Leiriytymispaikat sijoitetaan niin, että ajoneuvojen paikolleen asettelu tapahtuu joustavasti ja turhaa liikennöintiä välttäen. Leiriytymispaikat rakennetaan mahdollisuuksien mukaan ns. "läpiajettaviksi looseiksi".

Numeroidut, selvästi merkityt ja turvavälit huomioon ottaen sijoitetut leiriytymispaikat vähentävät merkittävästi turhaa liikennöintiä leirintäalueella ja helpottavat kohteen löytymistä mm. pelastustilanteessa.

4.7.6. Vieraspaidat

Leirintäalueen vieraspysäköinti on järjestettävä siten, ettei se aiheuta häiriötä leirintäalueen asukkaille. Käytännössä alueella tai sen läheisyydessä on erillinen pysäköintialue vierailijoille.

4.8. Lasten leikkialueet ja -paikat

Lasten leikkipaikka on syytä sijoittaa leirintäalueen liikenteeltä turvalliseen paikkaan ja tarvittaessa aidata. Aita ei saa kuitenkaan peittää näkyvyyttä leikkipaikalle, suositeltava aidan korkeus on 120 cm. Kulku aidatulle leikkipaikalle on järjestettävä niin, ettei sieltä tulla suoraan ajotielle.

Lisäksi leirintäalueelle on syytä sijoittaa riittävästi leikkipaikasta varoittavia kilpiä ja aluenopeusrajoitusta osoittavia liikennemerkkejä.

Piha-aita tai matkailuajoneuvolle tarkoitettu tontti/loosi voi olla koristeellinen ja katseilta suojaava, mutta se saattaa samalla olla myös alueen liikenteen kannalta vaarallinen. Pensaat ja aidat saattavat aiheuttaa vaaratilanteita, sillä matkailijan voi olla vaikea huomata lapsia ja lasten on vaikea havaita liikenteen vaarat ajoissa. Parantamalla alueen liikenneturvallisuutta, on tuloksena lähes aina turvallisempi liikenneympäristö myös lasten kannalta.

LEIKKIPAIKALLA:

- on oltava riittävän paksulta turvahiekkaa (40 cm) tai tarkoitukseen hyväksyttyä solukumia putoamisen pehmentämiseksi
- suojakaiteiden raot eivät saa olla liian suuria
- ei saa olla teräviä ulokkeita
- rakennelmista ei saa irrota osia
- päällystemateriaalit eivät saa olla myrkyllisiä

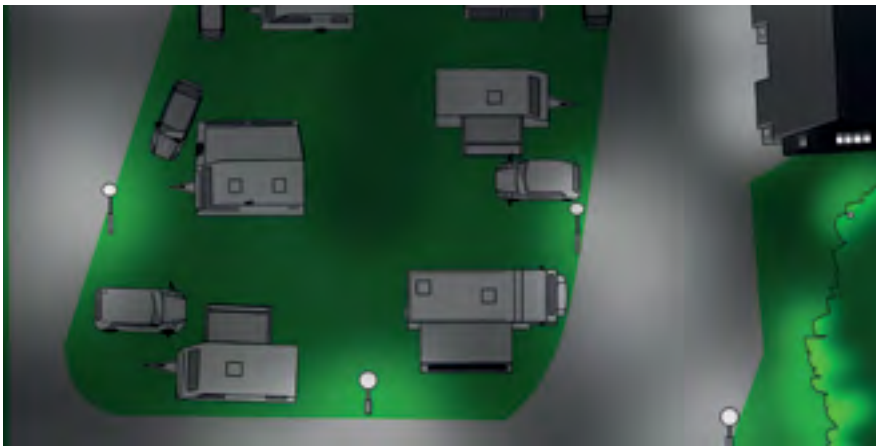
TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTON OHJEET LEIKKIPAikkojen RAKENTAMISESTA:

- Leikkikenttien suunnittelu
- Lasten leikkikenttien turvallisuus
- Leikkikenttävälineiden valmistajien vastuu
- Ylläpitäjän ja omistajan vastuu
- Leikkikenttävälineiden rakenteellisia vaatimuksia
- Leikkikentän yleinen turvallisuus.

Ajan tasalla oleva tieto aiheista löytyy:

<https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/kuluttajille-tarjottavat-palvelut/leikki-ja-huvipuistot>.

4.9. Valaistus

Valaistuksella edistetään turvallisuutta monin tavoin. Sen avulla voidaan paitsi parantaa näkyvyyttä myös selvittää leirintäalueen kulkureittejä, kohteita ja rakennuksia. Sen avulla voidaan vaikuttaa olennaisesti myös ympäristön tunnelmaan ja viihtyisyyteen.

Riittävä ja laadukas valaistus parantaa alueen liikkumis- ja liikenneturvallisuutta sekä asiakkaiden turvallisuudentunnetta. Se ehkäisee tapaturmia edistämällä ympäristön hahmotettavuutta sekä opastamalla ja ohjaamalla kulkua. Valaistusta ei tule liiaksi vähentää yön ajaksikaan.

Valaistuskalusteet valitaan leirintäalueen käytön, ympäristön ja mittakaavan mukaan.

Leirintäalueen tiestöön sopivat yleensä matalat (5–6 metriä) ja melko tiiviisti sijoitetut valaisinpylväät ja epäsuora valaistus. Valaistuksen tulisi olla riittävää, niin että matkailuajoneuvojen paikoilleen asettelu pimeällä ei aiheuta vaaratilanteita esimerkiksi opastajalle tai vahinkoa muulle ajoneuvokalustolle.

Laajoilla kentillä ja aukioilla voidaan käyttää huomattavasti korkeampia (8–12 metriä) valaisinpylväitä. Tiettyihin tärkeisiin kohteisiin asennetut kirkkaat valonlähteet toimivat järkevästi sijoitettuina ikään kuin majakkoina.

Tällaisia erityisvaloja tarvitsevia paikkoja voivat olla jäteveden tyhjennyspaikat, ajokaivot, jätehuoltopisteet, vedenottopisteet, ilmoitustaulu, tärkeät opasteet, portaat sekä saunoihin ja sosiaalitiloihin johtavat reitit.

Leirintämatkailijalla on aikaa katsella valaisimia, joten niillä on merkitystä alueen viihtyvyydelle. Siksi valaisimien ulkonäköön kannattaa kiinnittää huomiota.

Häikäisyn välttäminen valaistuksessa

Joskus on hyvä käyttää suoran valon sijaan epäsuoraa valoa. Leirintäalueen liikenneympäristössä kannattaa välttää kiiltäviä, heijastavia pintoja. Myös valaisimien sijoittelussa rannan läheisyyteen pitää käyttää harkintaa, sillä vesi voi valoa heijastavana elementtinä aiheuttaa häikäisyä.

Hyvällä valaistuksen suunnittelulla ja matkailuajoneuvojen paikkojen sijoittelulla voidaan huolehtia, että valaistus ei aiheuta häikäisyä. Häikäisy ei johdu suoraan valon määrästä vaan siihen vaikuttavat myös valoa heijastavien pintojen kirkkaus, väri ja muoto sekä valon tulosuunta. Valaistus kannattaa toteuttaa Led-valaisimilla.

4.10. Sähköturvallisuus ja sähköasennukset

Leirintäalueiden sähköasennukset tulee tehdä standardin SFS 6000 Pienjännitesähköasennukset ja sen leirintäalueita (7-708) ja matkailuajoneuvoja (7-721) koskevien erityisvaatimusten mukaisesti.

PERUSVAATIMUKSIA OVAT:

- maakaapelointi on suositeltavaa, jos käytetään ilmajohtoja, tulee niiden olla eristettyjä
- matkailuajoneuvojen paikoitusta ei saa perustaa suur- ja keskijännitejohtojen alle tai sivusuunnassa 5 metriä lähemmäs
- matkailuajoneuvon etäisyyden muuntamosta tulee olla vähintään 5 metriä
- pistorasioiden tulee olla SFS EN 60 309 -2 mukaisia ja ne saavat olla enintään 20 metrin päässä paikoituksesta (keskeltä mitattuna)
- pistorasiat tulee asentaa koteloon tai keskukseen ja samassa pisteessä (kotelossa) saa olla enintään 4 pistorasiaa
- jokainen pistorasia tulee erikseen olla suojattu 30 mA vikavirtasuojalla ja varokkeella
- kukin matkailuajoneuvo tulee liittää suoraan omaan vikavirtasuojattuun pistorasiaan
- matkailuajoneuvon liitäntäkaapelin tulee olla Ho7RN-F -tyyppinen tai vastaava, poikkipinnaltaan 2,5 mm²
- liitäntäjohdon suositeltava pituus 25 m (lyhyempääkin kaapelia saa käyttää, jos se yltyy yhtenäisenä pistorasiaan)
- matkailuajoneuvojen liitäntäjohdoissa ei saa olla jatkoja, haaroituksia eikä ketjutusta matkailuajoneuvosta toiselle
- liitäntäjohdon saa liittää adapterilla sukopistorasiaan, mutta sukopistotulpalla varustettua liitäntäjohtoa ei saa liittää adapterilla EN – tyyppiseen pistorasiaan.

Pistorasiat tulee sijoittaa niin, että matkailuajoneuvojen liitäntäjohtoja ei tarvitse vetää ajoteiden poikki, eivätkä ne ole ajoväylillä eivätkä talvella avaruuden tiellä.

Maakaapelit on sijoitettava niin syväälle, että telttakiilat ja muut maahan upotettavat kiinnikkeet eivät voi yltää kaapeleihin. Maakaapelin tulee leirintäalueilla olla vähintään 0,7 metrin syvyydessä. Jos kaapeli on asennettu suojaputkeen tai kouruun, tulee kaapelin olla vähintään 0,5 metrin syvyydessä.

Ilmajohtojen tulee olla eristettyjä ja vähintään 6 metrin korkeudella alueilla, joilla liikutaan matkailuajoneuvoilla. Muualla ilmajohtojen tulee olla vähintään 4 metrin korkeudella.

Leirintäalueen sähköverkon mitoituksessa kannattaa ottaa huomioon matkailuajoneuvojen tarvitsema sähköteho varsinkin talvikäytössä. Verkko on rakennettava vähintään 16 A nimellisvirralle. Alueen haltija voi tarvittaessa rajoittaa sähkön käyttöä esimerkiksi pistorasiakohtaisella sulakekoolla.

Sähkölaitteistojen tarkastukset

Säköturvallisuuslaki edellyttää, että sähkölaitteiston haltija (leirintäalueella yleensä leirintäalueen pitäjä) vastaa laitteiston ja asennusten turvallisuudesta niin, ettei niistä aiheudu ihmisille ja eläimille hengen, terveyden ja omaisuuden vaaraa. Sähkölaitteiston haltijan tulee tehdä tai teetättää riittävän usein tarkastuksia laitteistolle, jotta hyvä turvallisuustaso säilyy. Puutteet ja viat on viipymättä korjattava. Vikavirtasuojien toiminta tulee testata säännöllisin väliajoin – vähintään kerran vuodessa. Testauksesta on hyvä tehdä muistiinpanot ja vialliset vikavirtasuojat uusituttaa viipymättä. Sähkölaitteistosta kannattaa laatia kunnossapito-ohjelma, johon liitetään muun muassa tarkastuspöytäkirjat, laitteiston huollot ja piirustukset.

Haltijan tekemien tarkastusten lisäksi laitteistolle, jonka pääsulakekoko on 35 A tai suurempi, tulee teetättää valtuutetulla tarkastajalla määräaikaistarkastus 10 vuoden välein. Sähköasennukset ovat luvanvaraisia töitä, ja niitä saa tehdä vain urakointioikeudet omaava sähköalan ammattilainen.

Asennuksista tulee aina pyytää tekijältä käyttöönottotarkastuspöytäkirja ja asennusten dokumentointi.

Matkailuajoneuvojen sähköasennukset suositellaan tarkistutettaviksi päteväällä sähköalan ammattilaisella kolmen (3) vuoden ja yhden (1) vuoden välein, jos matkailuajoneuvo on jatkuvassa käytössä. Tarkastuksesta tulee laatia raportti matkailuajoneuvon haltijalle.

Tilapäiset sähköverkot

Tapahtumia varten rakennettavien tilapäisten sähköverkkojen tulee myös täyttää turvallisuusmääräykset. Turvallisuudesta vastaa tapahtuman järjestäjä. Sähköalan ammattilaisia kannattaa käyttää, vaikka verkot toteutettaisiin siirrettävillä pistorasiakeskuksilla, jotta turvallisuudesta voidaan varmistua.

Valvonta ja ohjeistus

Sähköverkon haltijan tulee valvoa, että sähköverkkoa käytetään ja siihen liitytään määräysten mukaisilla liitäntäjohdoilla. Epäkohtiin tulee puuttua välittömästi.

Haltijan tulee antaa selkeät ohjeet leiriytyjille mahdollisista sähkön käytön rajoituksista ja toimintaohjeet sähkökatkojen osalta sekä riittävät laitteiden käyttöohjeet.

Sähköautot

Sähköautojen ja -kulkuneuvojen lataaminen on syytä ohjeistaa ja varata/osoittaa niille paikat.

4.11. Nestekaasun säilytys

Rakennuksessa olevissa tiloissa, joissa varastoidaan vaarallisia kemikaaleja, on oltava sisääntulo-ovissa merkinnät, joista käy ilmi tiloissa käsiteltävien kemikaalien vaaraominaisuudet ja mahdollisesti tarvittavat varoitustenpiteet vaaran välttämiseksi. Vastaavalla tavalla on merkittävä myös ulkona olevat varastot.

Matkailuajoneuvoissa saa säilyttää nestekaasua enintään 25 kilogrammaa. Kaasupullot tulee säilyttää korin sisätilasta erotetussa erillisessä pullotilassa, joka asuintiloihin nähden on kaasutiivis. Pullotilasta tulee olla tuuletus suoraan ulkoilmaan. Kaasupullot saa sijoittaa myös korin ulkopuolelle ajoneuvon rakenteisiin kiinnitettyyn telineeseen. Telineissä olevat pullot on suojattava lukittavalla, vähintään pullojen yläosan peittävällä kotelolla.

- Matkailuajoneuvoissa olevat nestekaasun säilytystilat tulisi pitää lukitsemattomina silloin, kun ajoneuvossa oleskellaan ja

käytetään kaasulaitteita.

- Matkailuajoneuvojen kaasulaitteistot tulee olla kunnossa, tarkastettu ja koeponnistettu vuosittain.
- Majoitus- ja kokoontumishuoneistossa saa nestekaasua säilyttää enintään 25 kg.
- Myymälähuoneena käytettävässä palo-osastossa saa säilyttää nestekaasua enintään 25 kg.

Myymälärakennuksessa voi lisäksi olla myymälähuoneesta erillään olevia aerosolien, palavien nesteiden tai nestekaasun varastoja, jotka muodostavat oman paloteknisen osaston. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus pelastusviranomaiselle, jos nestekaasun määrä ylittää 200 kg. Ilmoitus on tehtävä myös silloin, kun nestekaasun määrä ei ylitä 200 kg, mutta samoissa tiloissa varastoidaan muitakin kemikaaleja. Tarkemmin aiheesta saa neuvoja paikalliselta pelastusviranomaiselta. Ilmoituksessa on esitettävä tiedot ja selvitykset suunnitellusta toiminnasta ja turvallisuusjärjestelyistä. Ilmoitus on tehtävä myös merkittävistä toiminnan muutoksista.

Nestekaasupullot ja -astiat on sijoitettava siten, että ne eivät pääse kuumeenemaan eivätkä ole alttiita mekaaniselle vahingoittumiselle. Nestekaasupullot ja -astiat tulee varastoida lukitussa tilassa tai muuten sellaisessa paikassa, johon asiattomien pääsy on estetty. Varastointi- ja säilytystilan tulee olla asianmukaisesti tuulettuva. Täydet ja tyhjät pullot tulee sijoittaa erikseen ja merkitä sijoituspaikat selvästi. Pullot on voitava tulipalon uhatessa poistaa nopeasti varastosta.

Varastoitavien nestekaasupullojen venttiilien suojahattujen ja -muttereiden tulee olla kiinnitettyinä paikoilleen ja pullot tulee sijoittaa pystyasentoon venttiili ylöspäin. Nestekaasuvarastossa ei saa varastoida muuta tavaraa.

Nestekaasupullojen ja -astioiden tulee sijaita tietyn vähimmäisetäisyyden päässä toisen omistaman tai hallinnoiman alueen rajasta. Vähimmäisetäisyyden tulee toteutua myös yleiseen liikenneväylään ja ulkopuoliseen rakennukseen ja paikkaan, johon ihmisiä kokoontuu.

NESTEKAASUN MÄÄRÄ

Enintään 1 000 kg
Yli 1000 kg,
mutta enintään 5 000 kg

VÄHIMMÄISETÄISYYS

3 metriä
6 metriä

Enintään tonnin nestekaasua sisältävät varastot saa sijoittaa rakennuksen ulkoseinälle. Rakennuksen ulkoseinän tulee olla rakennettu vähintään paloluokkaan EI 60 kuuluvista osastoivista rakennusosista. Nestekaasupulloja ja -astioita ei saa sijoittaa yhtä metriä lähemmäksi poistumisteiden aukkoja eikä ikkunoita. Rakennuksen seinustalla olevat pullot on sijoitettava joko seinustalle asennettavaan lukittavaan pullokaappiin tai pullojen venttiilit on suojattava lukolla varustetulla metallikotelolla.

Ulkona varastoitavat nestekaasupullot on suojattava katoksella sääräsituksia vastaan. Katoksen on oltava sellainen, että palo ei leviä vaaraa aiheuttavalla tavalla katteessa eikä sen alustassa. Ulkovarastossa tulee olla riittävä alkusammutuskalusto.

Kun varastointimäärä on 200 kg tai enemmän, on varastosta tehtävä nestekaasuasetuksen mukainen ilmoitus alueen pelastusviranomaiselle.

Nestekaasuvaraston varoituskilpi

Nestekaasu on erittäin helposti syttyvä polttoaine, jonka käyttöön ja varastointiin liittyy aina räjähdyspalon vaara. Nestekaasu on ilmaa raskaampaa ja syttyy pienimmästäkin kipinästä. Siksi vähäinenkin kaasun haju on vakava vaaran merkki, joka vaatii välitöntä toimintaa.

Nestekaasu on väritön ja myrkytön kaasu. Myynnissä oleva kaasu on voimakkaasti hajustettu.

Paikallinen pelastusviranomainen neuvoo nestekaasun säilytyksestä sekä kemikaalien määrään ja laatuun liittyvästä mahdollisesta palotarkastuksen tarpeesta.

NESTEKAASUUN LIITTYVÄT SÄÄDÖKSET:

- Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005)
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012).
- Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012)
- Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012).

4.12. Puuston kunto

Kiinteistön omistajan tai haltijan vastuulla on huolehtia myös leirintäalueen puiden kunnosta. Leirintäalueen pitäjän tulee yhteistyössä tontin omistajan kanssa kartoittaa säännöllisesti alueen puuston kunto ja varautua myös äkillisiin säätilan muutoksiin ja niistä aiheutuviin puiden kaatumisiin. Välitöntä vaaraa aiheuttava puusto sekä lahovaurioituneet puut on poistettava.

Tontit on pidettävä siistissä kunnossa riippumatta siitä, onko niitä otettu asumiskäyttöön vai ei. Puiden oksat sekä pensaat eivät saa ylettyä kaduille tai jalkakäytävälle. Tonteista on huolehdittava siten, ettei niistä aiheudu haittaa ympäristölle tai liikenteelle tai onnettomuusriskiä. Alueella oleva puusto ei saa koskettaa sähköjohtoja.

4.13. Talviturvallisuus

Osa leirintäalueista on avoinna myös talvikautena tai vain talvisin, esimerkiksi useat hiihtokeskusten yhteydessä sijaitsevat leirintäalueet. Talvi tuo tullessaan monia käytännön haasteita leirintäturvallisuuteen ja matkailuajoneuvoilla majoittumiseen.

Lumen luonti

Huolimatonta ja ajattelematonta talvikäyttöä.

Esimerkillinen lumenpoisto matkailuvaunun ympäriltä.

Lunta ei koskaan saa kasata tai luoda matkailuajoneuvojen helmojen ympärille lämpöeristeeksi, sillä helmarakenteissa on tuuletusaukkoja, joita ei saa peittää. Helmarakenteiden on oltava aina vapaina, jotta matkailuajoneuvon sisätiloissa tai kaasupullokotelossa tapahtuva kaasuvuoto pääsee esteettömästi haihtumaan ulkoilmaan.

Matkailuajoneuvon kaasupullon säilytystilaan on oltava esteetön pääsy, jotta pullo voidaan hätätapauksessa sulkea.

Matkailuajoneuvojen katolle kerääntyvä lumi on myös huomioitava. Asutun matkailuajoneuvon haltijan on pidettävä kattoluukkujen aukot vapaana lumesta, sillä useat kattoluukut on varustettu raitisilma-aukoilla, jotka toimivat painovoimaisesti. Lumi ei saa peittää kattoluukun aukkoja ja estää ilman pääsyä sisälle.

Lumi ei saa estää matkailuajoneuvojen siirtämistä tarvittaessa. Lunta pitää poistaa kulkuväyliltä niin laajalta alueelta, että myös pelastuslaitoksen ajoneuvot voivat kulkea esteettä.

Liukkauden torjunta

Leirintäalueen ajotiet ja kulkureitit on hiekoitettava riittävän usein ja huolellisesti tapaturmien estämiseksi. Liukkautta voidaan torjua joko pintaa karhentamalla tai erilaisilla hiekoitusmateriaaleilla. Normaalin talvikelin aikana riittää, kun kulkuväylät aurataan käyttämällä hammasterää.

Leirintäalueen kulkureiteillä ja -väylillä on toimittava kaikkien tienkäyttäjien ehdoilla. Alueen ajotiet ja kulkuväylät pitää hiekoittaa kokonaan, vaikka hiihto-, kelkka- tai pulkkaurat ne ylittäisivätkin. Poikkeustilanteissa käytetään jäisillä väylillä hiekoitushiekan seassa suolaa. Jos alueella ei ole talvikunnossapitoa, on siitä oltava selkeä merkintä. Talvikunnossapidon yksityiskohdista ja omatoimisesta liukkauden torjunnasta voi sopia esimerkiksi kausipaikan vuokrasopimuksessa.

Leirintäalueen rakennusten, portaiden, askelmien ja luiskien liukkauden torjunnasta tulee huolehtia. Myös rakennusten katoille kerääntyvä lumi saattaa aiheuttaa vaaratilanteita.

4.14. Vesiturvallisuus

4.14.1. Talviuinti, avanto

Talviuintipaikka on merkittävä tai tarvittaessa aidattava siten, että ulko-puoliset eivät pääse putoamaan avantoon. Myös avannolle kulkeva reitti täytyy tarvittaessa hiekoittaa tai käyttää reitillä liukastumisen estävää mattoa. Avanto on varustettava portailla, joihin on liitetty käsijohde avannosta nousua varten.

https://www.suomenlatu.fi/media/ulkoile/talviuinti/talviuinnin-julkiset-tiedostot/talviuintiopas_2015.pdf

4.14.2. Uimaranta

Uimarantoihin sovelletaan tuoteturvallisuuslainsäädäntöä riippumatta siitä, luokitellaanko uimaranta ns. EU-uimarannaksi tai kutsutaanko sitä joksikin muuksi, kuten uimapaikaksi. Uimarannan ylläpitäjän tulee määrittää rantavalvonnan tarve, kuten valvojien määrä ja paikallaoloaika sekä järjestää rantavalvonta ja toteuttaa muut tarpeelliset turvallisuustoimet.

Turvallisuusjärjestelyiden tulee perustua riskien arviointiin. Uimarannoilla esiintyvät riskit ovat osin samoja kuin uimahalleissa, kylpylöissä ja maauimaloissa, mutta monin paikoin huomattavasti suurempia. Siksi ne asettavat rantavalvontahenkilöstölle erityisiä vaatimuksia.

Riskiä kasvattavat valvottavan alueen laajuus ja muoto (esimerkiksi jyrkästi

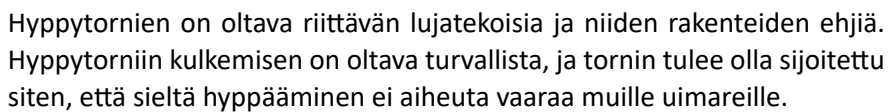
syvenevä ranta), veden virtaus ja sääolosuhteiden vaihtelu, mahdollinen suuri yhtäaikainen kävijämäärä sekä uimarannan tarjoamat palvelut ja varusteet, kuten hyppytornit, laiturit ja liukumäet. Nämä ovat pelastustoimien kannalta haasteellisia.

**UIMARANNALLA TULEE OLLA ILMOITUSTAULU TAI
TARPEEN MUKAAN USEAMPI OPASTE, JOSTA LÖYTYVÄT
VÄHINTÄÄN SEURAAVAT TIEDOT:**

- uimarannan nimi
- katuosoite ja paikkakunta
- ylläpitäjän yhteystiedot
- rantavalvojan yhteystiedot
- ohjeistus avun hälyttämiseksi
- tarvittaessa ohjeistus lähimmälle puhelimelle
- toiminta- ja turvallisuusohjeet.

- voimakkaasta veden virtauksesta ja/tai nopeasta syvenemisestä
- liukkaasta, kivikkoisesta tai muuten huonolaatuisesta uintialueesta
- sekä ilmoitetaan pelastusrenkaan ja pelastusveneiden sijainti.

Uimarannan läheisyyteen sijoitetuista lasten leikkipaikoista on annettu erilliset ohjeet, joiden mukaan leikkipaikan ympärille on muun muassa asennettava 120 cm korkea aita.

Uimarannan riskien kartoitukseen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on julkaissut työkalun avuksi uimarantojen rantavalvontatarpeen arviointiin.

Rantavalvontatyökaluun pääset siirtymään tästä:

<https://tukes.fi/rantavalvontatyokalu>

4.14.3 Uimalaitokset/Uimahallit/Lämminvesipaljut

Leirintäalueiden palvelutarjontaan ovat viime vuosina tulleet myös allasuintimahdollisuudet, joista suosituimpia ovat lämminvesipaljut ja lasten käyttöön tarkoitetut kahluualtaat sekä erityyppiset uima-altaat. Näiden allasturvallisuutta, valvontaa, huoltoa ja ylläpitoa ohjaa kuluttajaturvallisuuslaki.

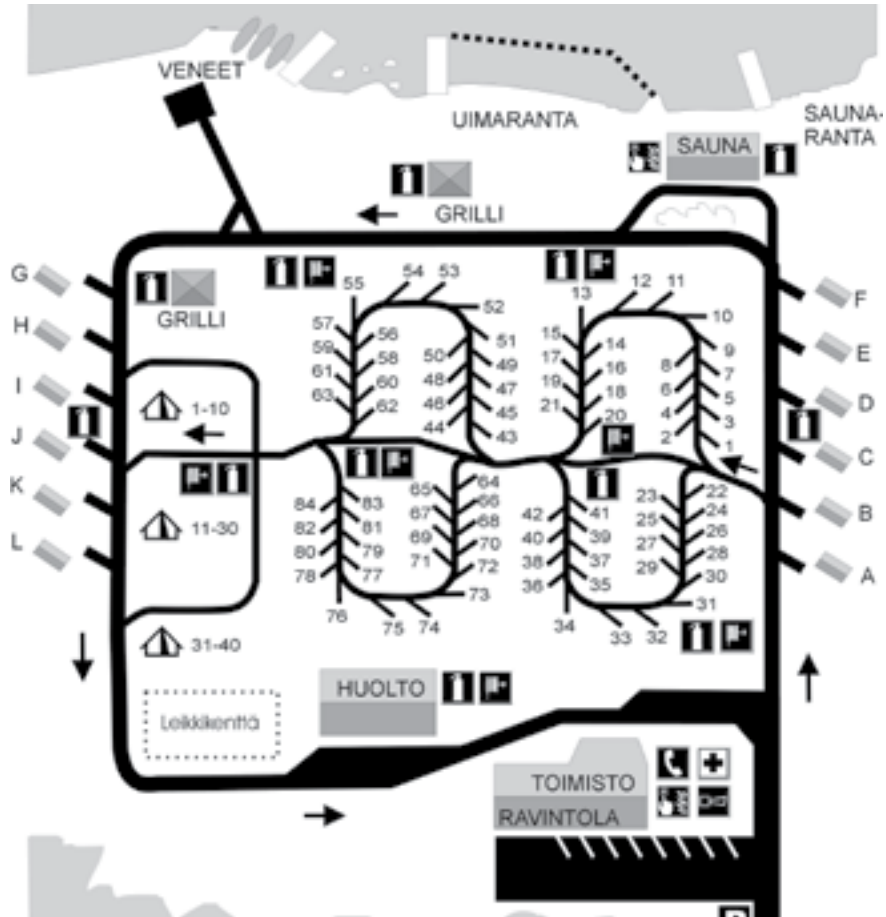
Käyttötarkkailu on jatkuvaa olosuhteiden ja turvallisuustason seurantaa. Tarkkailua on suoritettava päivittäin ainakin ennen kuin asiakkaat pääsevät altaaseen ja tiloihin sekä silloin, kun kuormitus on suurinta.

Allasalueella täytyy olla riittävästi selkeitä varoitustauluja ja opasteita, joilla asiakkaita opastetaan turvalliseen allaskäyttäytymiseen. Uima-allasalueen ja veden laatua on tarkkailtava päivittäin, ja havainnot ja arvot on tallennettava käyttöpäiväkirjaan.

4.14.4. Veneiden käyttö

Lainattavien tai vuokrattavien veneiden ja muiden vesiliikuntalaitteiden kuntoa ja turvallisuutta on valvottava. Käyttäjille on annettava asianmukaiset turvaohjeet ja -varusteet.

4.15. Opasteet ja ilmoitustaulut

Leirintäalueen opasteet voidaan jakaa kahteen ryhmään: pakollisiin ja vapaaehtoiisiin. Pakolliset opasteet määräävät alueen käyttäjiä, ja niiden avulla asiakkaille kerrotaan alueen turvallisuusasiat.

Vapaaehtoiset opasteet ja ohjetaulut ohjeistavat leirintäalueiden käytännön asioissa. Niitä on syytä sijoittaa alueelle riittävästi ja siten, että ne on helppo havaita. Tällaisia ovat opasteet, ohjetaulut ja kyltit, joilla osoitetaan sosiaalitylöjä, juomavesipistettä, tulentekopaikkoja, jätehuoltoa ja matkailuajoneuvojen jätevesien tyhjennyspaikkoja sekä opasteet, joiden avulla varoitetaan tai ohjataan alueen käyttäjiä.

**LEIRINTÄALUEELLA TULEE OLLA NÄKYVÄLLÄ PAIKALLA
TURVALLISUUSASIOITA KOSKEVA OPASTAULU, JOSSA
ESITETÄÄN AINAKIN SEURAAVAT ASIAT:**

- aluekartta
- matkailuajoneuvojen ja muiden majoitusyksiköiden turvaväli metreinä
- pelastusteiden merkintä ja tien esteettömänä pitoa koskeva lisäkilpi
- kielto avotulen teosta sekä ohje grillien käytöstä
- pelastuslaitoksen saapumiseen kuluva aika
- alueen sisääntulon GPS-koordinaatit
- puhelinnumero, josta henkilökunnan tavoittaa ympäri vuorokauden
- yleinen hätänumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot
- järjestyssäännöt
- ohjeet sähkön käytöstä.

**LEIRINTÄALUEEN ALUEKARTASTA TULEE OLLA SELVÄSTI
NÄHTÄVISSÄ**

- alueen tiestö ja teiden nimet
- liikenteen kiertosuunnat
- pysäköintialueet
- leiriytymispaikkojen sijainti
- rakennukset ja niiden käyttötarkoitukset
- pelastustiet
- alkusammutuskaluston paikat
- leikkipaikat
- uimaranta
- oleskelua ja liikkumista rajoittavat alueet.

Leiriytyjille tulee jakaa ilmoittautumisen yhteydessä turvallisuus- ja leiriytymisohjeet, joissa ovat olennaiset turvallisuusasiat ja alueen kartta.

Turvallisuusasioiden opastaulu

4.16. Ohjeita myrskyjen varalta

Myrsky ja syöksyvirtaus tuhosi leirintäalueen Uraisilla Keski-Suomessa elokuussa 2010

Sään aiheuttamat myrskyt ja tulipalo voivat aiheuttaa leirintäalueella suur-onnettomuuden.

Myrskyt ja rajuilmat voivat aiheuttaa puiden kaatumisia matkailuajoneuvojen ja ihmisten päälle. Matkailuajoneuvojen rakenteet kestävät huonosti tällaisia rasituksia. Esineitä, katoksia ja etutelttoja voi lennellä pitkienkin matkojen päähän kovalla voimalla. Rajuilma voi myös heitellä ja rikkoa matkailuajoneuvoja. Kaikki voi tapahtua hyvin nopeasti, muutamassa minuutissa.

Myrskyn tai rajuilman uhatessa on siten erittäin tärkeää varoittaa leiriytyjiä mahdollisimman nopeasti. Sääennusteita kannattaa seurata jatkuvasti, jotta suojautumistoimenpiteet voidaan tehdä ajoissa.

Tuhoa aiheuttaneen myrskyn jälkeen on tärkeää aloittaa tilanteen kartoitus ja pelastustoimet mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, mutta maltillisesti, ettei vahinkoja synny lisää.

MYRSKYN TAI RAJUILMAN UHATESSA

- Seuraa sääennusteita.
- Jos olet liikenteessä, hae turvallinen pysähdyspaikka.
- Jos olet leirintäalueella
 - Poista etuteltta ja -katos sekä kaikki kalusteet ja esineet, jotka voivat lähteä myrskyn mukaan.
 - Pyri rakennukseen suojaan – keskelle rakennusta sisäseinän tai palomuurin viereen.
 - Älä mene lähelle ikkunoita.
 - Älä kosketa sähkölaitteita ukkosella.

Matkailuvaunu ei ole turvallisin paikka, koska se voi lähteä myrskyn mukaan ja sen päälle kaatua puita tai lentää esineitä. Matkailuauto pysyy paiknonsa takia hieman paremmin paikallaan, mutta sekin voi rikkoutua kaatuvista puista. Henkilöauto on turvallisempi vaihtoehto.

UKKOSEN UHATESSA

- Poistu vesiltä.
- Älä suojaudu korkean yksittäisen puun alle.
- Älä kosketa sähkölaitteita, antennoja tai kiinteitä puhelinlaitteita.
- Henkilöauto suojaa parhaiten.
- Maaseudulla kytke matkailuajoneuvo irti sähköverkosta.

MYRSKYN JÄLKEEN

- Tee nopea kartoitus, tarvitseeko joku apua.
- Kannattaa tarkkailla ympäristöä, sillä liikkuminen voi olla vielä vaarallista.
- Puita voi olla nojallaan toisiaan vasten ja kaatua.
- Alueella voi olla jännitteisiä sähköjohtoja maassa.
- Älä raivaa puita, ellet osaa tehdä sitä turvallisesti.

4.17. Turvallisuustarkastukset

Leirintäalueen turvallisuuden ylläpito vaatii säännöllistä valvontaa ja tarkastuksia. Alueesta vastaavien ja hoitajien on hyvä tehdä 1–2 kertaa vuodessa turvallisuustarkastus. Tarkastuksesta on syytä tehdä pöytäkirja ja liittää se kunnossapitodokumentointiin. Pöytäkirjaan kannattaa kirjata myös kuittaus puutteiden kuntoon laittamisesta.

SF-Caravan on kehittänyt leirintäalueiden turvallisuustarkastus -konseptin ensimmäisenä ja ainoana Suomessa. Siinä kiinnitetään erityistä huomiota alueen turvallisuuteen ja laitteiston sekä rakennelmien kuntoon. Tarvittaessa SF-Caravan-liiton asiantuntijat ovat mukana tarkastuksessa opastamassa ja arvioimassa alueen turvallisuutta.

ALUEEN TURVALLISUUSTARKASTUKSESSA KÄYDÄÄN LÄPI MUUN MUASSA

- pelastustiet
- liikenneturvallisuus
- rakennukset
- vesiturvallisuus
- puusto
- turvavälit
- leikkipaikat
- paloturvallisuus
- sammutuskalusto
- sähköturvallisuus
- kaasulaitteistot
- talviturvallisuus
- saunat, pesutilat, grillit
- kokoontumistilat

- ilmoitustaulut
- turvallisuusohjeisto
- pelastussuunnitelma ja sen ajantasaisuus
- lakisääteisten tarkastusten toteutuminen (muun muassa sähkö, sammuttimet, nuohous)
- huoltokirjan ajantasaisuus
- dokumenttien ajantasaisuus.

4.18. Huolto ja kunnossapito

4.18.1 Kiinteistönhoito ja huoltokirja

Leirintäalueen rakennukset ja tilat vaativat suurempaa huolenpitoa kuin pelkästään asuinkäytössä olevat rakennukset. Tämä johtuu käyttäjien paljoudesta sekä asiakkaiden erilaisista käyttötottumuksista. Leirintäalueelle tulee luoda alusta alkaen hyvät suunnitelmat ja toteuttamistavat turvalliseen ylläpitoon, hoitoon ja kunnossapitoon, tilojen siivousta unohtamatta. Kiinteistönhoito on säännöllistä toimintaa, jolla pidetään kiinteistön olosuhteet asiakkaiden ja henkilöstön kannalta halutulla turvallisuustasolla.

Rakennusten hoitoon ja kunnossapitoon on kehitetty apuvälineeksi huoltokirja, jonka sisältö voidaan jakaa useampaan osaan. Tarjolla on myös valmiita, maksullisia huoltokirjaohjelmistoja.

Huoltokirja sisältää kiinteistönhuollon, leikkikenttien ja teknisten järjestelmien hoidon, viallisten laitteiden ja rakenteiden korjaamisen sekä siivouksen, jätehuollon ja ulkoalueiden hoidon.

Huoltokirjaan kootaan kiinteistön hoidon, huollon ja kunnossapidon lähtötiedot, tavoitteet, tehtävät ja ohjeet sekä tilojen käyttäjille annettava ohjeistus.

Huoltokirjassa esitetään rakennusosien ja laitteiden kunnossapitotaksot sekä tarkastusten ja huoltojen ohjelmat, jotka perustuvat käyttöikätaavoitteisiin.

Huoltokirjaan sisältyvät myös hyvän energiatalouden ja energiankulutuksen seurannan tavoitteet sekä puhtaan sisäilman ja LVIS-laitteiden edellyttämiä hoito-, huolto- ja kunnossapitotehtäviä. Lisäksi siihen liitetään ja dokumentoidaan leirintäalueen turvallisuusohjeet ja pelastussuunnitelma.

Huoltokirjasta tulee myös ilmetä kaikki dokumentit ja tieto, joita eri viranomaistahot voivat tarvittaessa vaatia esitettäväksi. Näitä voivat olla esimerkiksi nuohoustositteet, lämmitysöljyn varastointiin liittyvät tarkastusdokumentit, sähkön käyttöön liittyvät määräaikaistodistukset sekä muut mahdolliset määräaikaistarkastuspöytäkirjat.

4.18.2 Käyttöturvallisuustiedotteet

Käyttöturvallisuustiedote tai käyttöturvatieote on kemikaalilainsäädännön edellyttämä seikkaperäinen selvitys kemikaalin ominaisuuksista ympäristölle vaarallisen kemikaalin markkinoille tuojalta. Leirintäalueella käytettäviä kemikaaleja voivat olla erilaiset pesuaineet, liuottimet, maalit, uima-allaskemikaalit, polttoaineet yms. Käyttöturvallisuustiedotteen tulee olla onnettomuuksien varalta nopeasti saatavilla, sillä siinä mainitaan kemikaalin ominaisuuksien, kuten HTP-arvon, lisäksi onnettomuudessa tarvittava ensihoito.

Käyttöturvallisuustiedotteet on oltava näkyvillä kemikaalien käyttöpaikoilla. Kopiot tiedotteista tallennetaan huoltokirjaan.

4.18.3 Korjausrakentaminen

Kiinteistön ylläpidon tarkoituksena on säilyttää kiinteistön kunto, arvo ja ominaisuudet koko rakennuksen elinkaaren ajan. Kiinteistön ylläpitoon kuuluu rakennuksen kunnon ja korjaustarpeiden selvittäminen. Korjaustarpeiden selvittämiseksi ja korjaussuunnitelmien laatimisen avuksi on kehitetty erilaisia kuntoarviointi- ja kuntotutkimusmenetelmiä.

Rakennuksen rakentamiseen tarvitaan rakennuslupa. Korjaus- ja muutostyöhön tarvitaan myös rakennuslupa, jos työ on esimerkiksi verrattavissa rakennuksen rakentamiseen tai jos rakennusta laajennetaan, kerrosalaa lisätään, jos työllä on vaikutusta käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin tai käyttötarkoitusta muutetaan olennaisesti.

Rakennusvalvonta harkitsee rakennusluvan tarvetta korjaus- ja muutostyössä tapauskohtaisesti ottaen huomioon rakennuksen ja sen ympäristön erityispiirteet.

Toimenpidelupaa tarvitaan korjausrakentamisessa muuhun kuin rakennuslupaa vaativaan rakennuksen ulkonäköä muuttavaan toimenpiteeseen sekä asuinrakennuksen huoneistojärjestelyihin.

Korjaus- ja muutostöissä sovelletaan korjausajankohdan rakentamismääräyksiä yleensä vain siltä osin kuin toimenpiteen laatu ja laajuus sekä rakennuksen muutettava käyttötapa edellyttävät.

Korjaustyössä tulee tavoitella uudisrakentamisen tasoa, jos korjaustyö johdetaan todetusta turvallisuus- ja/tai terveyshaitasta tai mitä enemmän rakennuksen käyttötarkoitusta muutetaan. Rakennusta tai rakennusosaa ei kuitenkaan tarvitse korjata yksinomaan siitä syystä, että sen kunto ei yllä uudisrakentamisen vaatimustasolle.

5. Vaaratilanteista oppiminen

Leirintäalueella mahdollisesti sattuvista läheltä piti- ja vaaratilanteista sekä tapaturmista kannattaa ottaa opiksi. Tapaukset on syytä kirjata ja käydä vastuuhenkilöiden kanssa läpi sekä miettiä, miten vastaavat tapahtumat voidaan jatkossa ehkäistä. Tarvittaessa muutetaan toimintatapoja, tehdään ohjeistusta ja rakenteellisia parannuksia.

6. Perehdytys, koulutus ja yhteistyö

Varautumissuunnitelma ja tämän oppaan sisältö on syytä käydä leirintäalueen vastuuhenkilöiden kanssa läpi ja tietyin osin harjoitella asiat käytännössä. Turvallisuusasioihin liittyvää koulutusta ja valmennusta saa muun muassa SPEKin, SF-Caravanin ja Suomen Leirintäalueyhdistyksen koulutustapahtumissa.

Leirintäalueen turvallisuus koostuu sen käyttäjien yhteistyöstä. Leirintäalueen pitäjä vastaa alueensa ja tarjoamiensa palvelujen turvallisuudesta. Asiakkaat puolestaan noudattavat annettuja turvallisuusohjeita, vastaavat käyttämiensä matkailuajoneuvojen liikenne- ja asumisturvallisuudesta ja ottavat muut alueella olevat asiakkaat huomioon.

Seuraavassa on kooste sekä leirintäalueen pitäjän että asiakkaan tärkeimmistä turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä.

LEIRINTÄALUEEN PITÄJÄ HUOLEHTII, ETTÄ ALUEEN

- varautumissuunnitelma ja pelastussuunnitelma on laadittu ja päivitetty
- rakennukset, rakennelmat ja tekniset laitteet ovat kunnossa ja turvallisissa käytössä
- sammutuskalusto on kunnossa ja sitä on riittävästi
- ensiapuvälineistö on ajan tasalla
- turvavälejä noudatetaan ja niistä tiedotetaan aktiivisesti
- turvallisuutta valvotaan riittävästi ja puututaan epäkohtiin tarvittaessa
- leikkipaikat ja -välineet ovat ehjiä ja kunnossa
- alueen sähkölaitteisto on kunnossa ja liityntäjohdot asianmukaiset
- ilmoitustaulun tiedot ovat ajan tasalla
- henkilökunta on koulutettu ja perehdytetty alueen turvallisuusohjeisiin
- asiakkaat perehdytetään alueen turvaohjeisiin joko suullisesti tai kirjallisesti
- turvakävely tehdään vähintään 1–2 kertaa vuodessa.

LEIRINTÄALUEEN ASIAKAS

- noudattaa leirintäalueen pitäjän antamia alueen turvallisuusohjeita
- pitää matkailuajoneuvonsa liikennöitävässä kunnossa
- koeponnistuttaa matkailuajoneuvonsa kaasulaitteet vuosittain
- liittää matkailuajoneuvonsa sähköverkkoon sähköturvallisuusmääräysten mukaisilla liitäntäjohtoilla
- pitää lemmikkieläimensä kytkettyinä leirintäalueella
- noudattaa alueen järjestys- ja hiljaisuussääntöjä.

LEIRINTÄALUEEN PITÄJÄ JA ASIAKAS YHDESSÄ

- huolehtivat siitä, että turvallisuus tehdään joka päivä

7. Lait ja muut säädökset

Leirintäalueen perustamista ja pitämistä ohjataan ulkoilulain leirintäalue-säännöksillä. Säännöksillä on tarkoitus muun muassa vähentää leirinnän aiheuttamia ympäristö- ja terveyshaittoja ja lisätä turvallisuutta.

Leirintäalueiden säännökset koskevat muutakin vastaavanlaiseen majoittumiseen tarkoitettua aluetta, jolla olevissa, enintään yhdelle perheelle tai pienryhmälle tarkoitetuissa rakennuksissa on yhteensä yli 40 vuodepaikkaa.

Leirintäalueen on täytettävä ulkoilulain 19 § mukaiset vähimmäisvaatimukset.

LEIRINTÄALUE EI SAA:

- aiheuttaa haittaa tai vaaraa terveydelle
- vahingoittaa luontoa
- aiheuttaa ympäristön pilaantumista tai roskaantumista
- vähentää merkittävästi ympäristön viihtyisyyttä
- vaarantaa liikenneturvallisuutta
- loukata muulla näihin rinnastettavalla tavalla yleistä etua.

Leirintäalue on sijoitettava siten, ettei se vaikeuta maankäyttö- ja raken-

nuslaissa tarkoitettujen kaavojen toteuttamista. Leirintäalueen tulee olla myös palo- ja henkilöturvallisuutta ja terveydellisten haittojen ehkäisemistä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Leirintäalue saattaa aiheuttaa meluhaittoja, maaperän ja läheisen luonnon kulumista ja ympäristön roskaantumista. Se saattaa aiheuttaa välillisesti myös järjestyshäiriöitä. Vaikka leirintäalueen pitäjä ei suoraan ole vastuullinen kaikista leirintäaluetta koskevista määräyksistä, hänen olisi kuitenkin hyvä olla tietoinen velvoitteista. Huolellisella ennakkosuunnittelulla ja riskien kartoituksella voidaan vähentää ympäristöhaittoja sekä ylläpitää ja parantaa turvallisuutta.

Tilapäisen leirintäalueen perusvaatimukset ja turvallisuusvaatimukset ovat soveltuvien osin samoja kuin varsinaisten leirintäalueiden.

Leirintäalueiden turvallisuuteen suoraan tai välillisesti vaikuttavat lait:

Terveydensuojelulaki (763/1994)

Lain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa (terveydensuojelulaki).

Tieliikennelaki (729/2018)

Laki koskee liikennettä tiellä, tieliikenteen periaatteita, liikennesääntöjä, liikenteenohjausta, ajoneuvon käyttämistä, liikennerikkomuksia ja liikennevirhemaksuja.

Ulkoilulaki (606/1973)

Ulkoilulain leirintäaluesäännöksillä ohjataan leirintäalueiden perustamista ja pitämistä. Lain soveltamisala koskee perinteisten yleisten leirintä-

alueiden lisäksi kuntien telttailualueita, erilaisten järjestöjen matkailuvuonalueita ja muita leirintäalueisiin rinnastettavia alueita. SF-Caravan ry:n jäsenyhdistysten hoitamat SF-Cavaran-leirintäalueet ovat ulkoilulain tarkoittamia leirintäalueita. Viime vuosina yleistyneet matkaparkit eivät kuulu tämän lain piiriin.

Työturvallisuuslaki (738/2002)

Lain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennaltaehkäistä ja torjua työtapaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisiä ja henkisiä terveyshaittoja.

Järjestyslaki (612/2003)

Lain tarkoitus on edistää yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Siinä on määräksiä muun muassa päihteistä, kielletyistä aineista ja esineistä, kotieläimistä sekä järjestyksenvalvojan nimeämisestä ja tehtävistä. Nämä tulee huomioida leirintäalueella esimerkiksi suurta yleisötapahtumaa suunniteltaessa.

Kokoontumislaki (530/1999)

Lain tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetyn kokoontumisvapauden käyttämistä. Laissa määrätään muun muassa yleisötilaisuuden tai yleisen kokouksen järjestämisestä, ilmoitusvelvollisuudesta ja järjestyksenpidosta.

Laki järjestyksenvalvojista (533/1999)

Laissa säädetään järjestyksenvalvojan velvollisuuksista ja valtuuksista sekä tehtävään hyväksymisestä siltä osin, kuin muualla laissa ei toisin säädetä.

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015)

Laissa säädetään yksityisten turvallisuuspalveluiden laadun ja luotettavuuden varmistaminen sekä viranomaisten ja yksityisten turvallisuuspalveluiden välisen yhteistyön edistämisestä. Lakia sovelletaan vartioimisliiketoimintaan, järjestyksenvalvojatoimintaan ja turvasuojaustoimintaan.

Jätelaki (646/2011)

Lain tarkoituksena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle sekä vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, edistää luonnonvarojen kestävästä käytöstä, varmistaa toimiva jätehuolto ja ehkäistä roskaantumista.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999 ja 958/2012) ja Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (465/2018 ja 770/2019)

Lain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä.

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011)

Lain tarkoituksena on muun muassa varmistaa kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden turvallisuus, ennaltaehkäistä niistä aiheutuvia terveyshaittoja, minimoida riskejä ja parantaa leirintäalueen pitäjän tai muun toiminnanharjoittajan toimintaedellytyksiä.

Laissa on määräyksiä esimerkiksi toiminnanharjoittajan huolellisuus- ja ilmoitusvelvollisuudesta ja tietojen antamisesta kuluttajalle sekä turvallisuusasiakirjan sisällöstä. Laki koskee leirintäalueen pitäjää muun muassa uimarannan, vesiaktiiviteettien (esim. melonta, soutuveneet) ja lasten leikkipaikkojen sekä ohjelmapalvelujen tarjoamisen osalta.

Pelastuslaki (379/2011)

Lain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta, vähentää onnettomuuksia ja varmistaa, että onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti.

LAISSA SÄÄDETÄÄN MUUN MUASSA IHMISTEN JA YRITYSTEN VELVOLLISUUDESTA

- ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia
- varautua onnettomuuksiin ja toimintaan onnettomuuksien uhatessa ja sattuessaa
- varautua onnettomuuksien seurausten rajoittamiseen.

Laissa määritellään muun muassa leirintäalueen pitäjän velvollisuus oma-toimiseen varautumiseen ja pelastussuunnitelman laadintaan sekä yleisötilaisuuden järjestäjän velvollisuus laatia yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011)

Asetuksessa esitetään rakennukset ja muut sellaiset kohteet, joihin on laadittava pelastussuunnitelma. Asetuksessa annetaan myös pelastuslakia täydentäviä määräyksiä koskien pelastussuunnitelmaa sekä yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmaa.

Sähköturvallisuuslaki (1135/2016)

Laissa säädetään sähkölaitteille ja -laitteistoille asetettavista vaatimuksista, sähkölaitteiden ja -laitteistojen käytöstä, sähköalan töistä ja niiden valvonnasta sekä sähkölaitteen ja -laitteiston haltijan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Lakia sovelletaan laitteisiin ja laitteistoihin, joita käytetään sähköön tuottamisessa, siirrossa, jakelussa tai käytössä ja joiden sähköisistä tai sähkömagneettisista ominaisuuksista voi aiheutua vahingon vaara tai häiriötä.

Matkailuajoneuvoja ja leirintäalueita koskeva pienjännitestandardi määrittelee suoraan muun muassa sen, miten leirintäalueiden sähköasennukset tulee tehdä, miten matkailuajoneuvoon johdetaan sähkö ja millaisilla välineillä sähköön käyttö on turvallista ja sallittua.

Yhteystiedot

**Suomen Pelastusalan
Keskusjärjestö**
Ratamestarinkatu 11,
00520 Helsinki
Puh. 09 4761 1300
spekinfo@spek.fi
www.spek.fi

SF-Caravan ry
Viipurintie 58,
13210 Hämeenlinna
Puh. 03 615 311
sf-caravan@karavaanarit.fi
www.karavaanarit.fi

Suomen Leirintäalueyhdistys ry,
Haapaniemenkatu 7-9 B,
00530 Helsinki
p. 09 4774 0740
info@camping.fi
www.camping.fi

Leirintäalueen turvallisuusopas

Opas antaa laajan kuvauksen leirintäalueen turvallisuuteen liittyvistä asioista. Tavoitteena on luoda puitteet kokonaisuudelle, jossa sekä alueen pitäjä että asiakkaat toimivat yhdessä ylläpitäen ja kehittämällä alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Opas edustaa uudenlaista ajattelua, jossa tärkeintä ei ole kertoa mihin säädökseen asiat perustuvat vaan tuoda esiin yhteinen tahotila siitä, millaisena nähdään asianmukaisesti järjestetty ja ylläpidetty leirintäalue.

Oppaan ohjeita noudattamalla toteutuvat leirintäalueiden vähimmäisturvallisuusvaatimukset ja tarkempia perusteluja etsivä löytää myös linkit lainsäädäntöön.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki
p. 09 476 112 spekinfo@spek.fi
www.spek.fi